

Az ország egyik legnagyobb ültetvényén dolgoznak Nyárádszeredában

Gyümölcsfészek: vissza a régi álmokhoz

Néhány fiatal a szórakozás helyett szívesen megy segíteni a telepítésben

Fotó: Gligor Róbert László

Görögdinnye a zöldségeiről ismert Nyárádszeredában, az ország egyik legnagyobb ültetvénye a majdani autópálya mellett, innovatív értékesítési módszerek, dédnagyapáink gyümölcssei és mai marketing – minderről szól az a kezdeményezés, ami a hagyományokra és a természet szeretetére építve, a mai kor technológiáját és tudását felhasználva egészséges élelmiszert és nyugalmat kínál az embereknek. Új és újszerű beruházás körvonalazódik Nyárádszeredában.

Kacsó Istvánt Nyárádszeredában és környékén sokan ismerik: egyrészt ő alakította újra és építette fel a mai szintjére a 145 éves múltra visszatekintő önkéntes tűzoltóságot a városban, s már eredményekkel bizonyító ifjúsági tűzoltócsapatot is működtet mellette. Másrészt lakása előtt nyárelőtől őszig friss gyümölcsöt lehet vásárolni, a tűzpiros epertől a kicsattanó cseresznyéig és a Nyárádszeredában termelt görögdinnyéig. Mindemellett idén nagyszabású tervet indított útjára, amiben két csendstársa is van. Egyik agrármérnök, a másik területet

Gligor Róbert László

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron!

Erdősítési program hiányosságokkal

A klímaváltozás hatásait mérsékelő programot 2022. november 25-én indította el a környezetvédelmi minisztérium, célja, hogy az országos helyreállítási alap finanszírozásával mintegy 56.700 hektár új erdőt hozzanak létre Romániában.

4.

Lakótelepi cicagondok

Egyre többen szeretjük és etetjük a lakótelepekre beszállított vagy ott született cicákat. Az állatok etetése mellett azonban az igazi gondoskodás sokoldalúbb kellene legyen, oltásoktól, férgtelenítéstől kezdve az élősködők elleni védekezésig, betegség esetén a kezelésükig, hogy ne terjesszék a kórt.

7.

Újjáépítik a kapcsolatokat

Múlt héten indult útjára Kolozsvárról a Magyar Unitárius Egyház ifjúsági szervezete, az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) idei felmérő, kapcsolatépítő és népszerűsítő körútja, a Mamut, amely az unitárius fiatalokat célozza meg, és két napra meggyénket is érintette.

10.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Az Optika Optofarm újabb akciót hirdet minden

nyugdíjas ügyfele számára:

50%-os kedvezménynel

kaphatók a közellátó műanyag monofokális lencsék

2023. április 30-ig.

Keressen minket

Marosvásárhelyen, Szászrégenben és Szovátán!

Előjegyzésért hívja a **0265-212-304-es telefonszámot!**

Aktuális

Bűncselekménygyanús közbeszerzések

Antalfi Imola

Valahogy nem meglepő a koronavírus-járvány miatt elrendelt szükségállapot, illetve veszélyhelyzet idején lebonyolított egészségügyi beszerzéseket vizsgáló parlamenti bizottság jelentése, amely szerint a világjárvány idején (a 2020. január 16. és 2022. március 9. közötti időszakban) bűncselekménygyanús közbeszerzéseket hajtottak végre, és alapos a gyanú, hogy az államnak jelentős károkat okozó más súlyos törvénysértések is történtek. Még ha szociáldemokrata párti képviselő is vezette a 2021 végén megalakított testületet, amely a liberális kormány vezette időszakban vizsgálta a közbeszerzéseket, kevésbé hihető, hogy politikai szempontok is beszűrődjenek a jelentésbe. Ami jó, és el is várható, hogy a folyamatosan elrendelt (néha úgy éreztük, hogy túlerőltetett) veszélyhelyzetek után a vizsgálóbizottság vezetője, Rodica Paraschiv kéri a vizsgált időszakban lefolytatott egészségügyi közbeszerzésekkel kapcsolatos összes dokumentum titkosságának feloldását a közpénzek elköltésének átláthatósága érdekében. Ami nem valószínű, hogy megtörténik, hiszen a vakcinagyártókkal kötött szerződéseknek titoktartási záradékaik vannak.

(Folytatás a 3. oldalon)

ÁPRILIS

20., csütörtök

A Nap kel
6 óra 27 perckor,
lenyugszik
20 óra 16 perckor.
Az év 110. napja,
hátravan 255 nap.

IDŐJÁRÁS

Zápor lehetséges
Hőmérséklet

max. 17 °C
min. 5 °C

**Isten éltesse!*

Ma TIVADAR,
holnap KONRÁD napja.
KONRÁD: német eredetű, jelentése: merész és tanács.

VALUTAÁRFOLYAM

BNR – 2023. április 19.

1 EUR	4,9330
1 USD	4,5145
100 HUF	1,3065
1 g ARANY	286,5522

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Megyei hírek

Jótekonysági bált szervez a Marosvásárhelyi Rotary Téka Klub

Fennállásának 19. évfordulója alkalmából jótekonysági bált szervez a Marosvásárhelyi Rotary Téka Klub április 22-én a Marosvásárhelyi Nemzeti Színházban. A bálon befolyó összegből a szervezet a helyi fiatal színészeket támogatja. Az eseményen fellép a Bekecs Néptáncegyüttes, a Blue Art zenekar és DJ Döme. A rendezvény nyitott bárki számára, aki kellemes hangulatban és környezetben kíván egy estét eltölteni, és támogatni szeretné a helyi fiatal művészeket. Részvételi szándékukat, kérik, jelezzék a 0744-774-975-ös telefonszámon vagy bármelyik Rotary Téka Klub tagnál.

A római kerámia világa Mikházán

Április 22-én 11-16 óra között, a műemlékvédelmi világnap alkalmából a mikházi régészeti parkban a római kerámia világát ismerhetik meg az érdeklődők. Szó lesz a kerámia történetéről, az edények funkcionalitásáról, az edénytöredékek szerepéről és értelmezési lehetőségeiről a régészeti feltárások során. Megtapasztalhatják a korongolást, megtekinthetik az edények restaurálásának eljárásait, a múzeum szakemberei a helyszínen restaurálnak római cserépedényeket. A római konyhában kísérleti régészeti bemutatók lesznek, valamint egy, az edények régi és mai használatát szemléltető minikiállítás is berendeznek. A Milites Marisensis Egyesület csapata a római tábori életet ismerteti. A legújabbak „régészeti ásatáson” vehetnek részt, regisztrálhatják a felfedezett edénytöredékeket, sőt restaurálhatnak is.

Civil szervezetek vására

Május 13-án a XX. alkalommal tartják meg a civil szervezetek vásárát. Az Együtt a közösségért elnevezésű rendezvény a Rózskai téren 11–18 óra között zajlik, ekkor a civil szervezetek interaktív standoknál mutatják be tevékenységüket. 12 órakor a civil szolidaritás menetére várják a helyieket. A virágóra körül kulturális eseményekre és érzékenyítő flashmobokra kerül sor. A vásárral a szervezők szándéka az, hogy a különböző területeken működő civil szervezetek bemutatkozhatnak és együttműködhesse- nek, ugyanakkor alkalmat biztosítanak az önkénteseknek a bekapcsolódásra, valamint a személyi jövedelemadó 2%-ának, illetve 3,5%-ának a bevonására. A részvételt az office@divers.org.ro címen vagy a 0265-311-727-es telefonszámon április 30-ig lehet jelezni. Az eseményt a Divers Egyesület, az Alpha Transilvană Alapítvány, a Maros Községi Alapítvány és a Măini Unite Egyesület szervezi Marosvásárhely Polgármesteri Hivatalának közreműködésével és a Maros Megyei Tanács anyagi támogatásával.

Terápiás program szenvedélybetegeknek

A Bonus Pastor Alapítvány május 8–19. között újabb 12 napos terápiás programot szervez szenvedélybetegek és hozzátartozóik számára a Rebeka Missziós Központban, Szentkatolnán. Várják mindazok jelentkezését, akik változtatni szeretnének alkohol-, játék- vagy egyéb függőséggel terhelt életmódjukon. Jelentkezési határidő: május 1. Jelentkezni, további részletek felől érdeklődni a Marosvásárhelyen és környékén élők McAlister Magdolnát hívhatják a 0752-246-814-es telefonszámon.

Hírszerkesztő: Kaáli Nagy Botond

Fel az égre!

Megjelent a Szintaxis első lemeze

A Szintaxis zenekar kiemelkedő színfoltja a marosvásárhelyi zenei életnek, a fiatalokból álló együttes már évek óta koncertezik, 2022 őszén a Lassú vonatok című dalukkal megnyerték az Erdély dala tehetségkutatót, most pedig megjelent az első, Fel az égre című albumuk, amelyet először Kolozsváron, majd Marosvásárhelyen mutattak be a közönségnek.

Nagy-Bodó Szilárd

Bíró Hunor, a Szintaxis énekes, gitáros lapunknak úgy fogalmazott, hogy egész életükben erre készültek, hiszen a zenekar tagjainak külön-külön is azóta van jelen a zene az életében, amióta az eszközt tudják, továbbá az egymásra találásukat követően is az volt a céljuk, hogy dalokat írjanak, amelyekből majd egy lemez születik – ez az álom valósult meg. Marton Zoltán, a Szintaxis énekes úgy vélekedett, hogy ez egy dobantó, meglátása szerint minden zenekar az első lemezére készül a legtöbbet, ami egyúttal egy viszonyítási pont is lesz. A második lesz mihez mérni mind minőségben, mind az elkészülési idő és a fogadtatás szempontjából. Ezek a tényezők az elsónél nincsenek meg.

A lemezen található 14 dal stúdiómunkálatai megközelítőleg egy évig tartottak. A munka ezen része talán nem tűnik olyan hosszúnak, viszont ebben a lemezben benne van hét év munkája, az az időszak, amióta létezik a Szintaxis, hangsúlyozta Marton Zoltán.

A Fel az égre című lemezen található utolsó dal az Álom, ami tudatos döntés volt a fiatal zenészek részéről. Ebben egyszerre van jelen egyfajta finomság és egyfajta zúzás, ugyanakkor ott van benne a játékosság és a mélység is. Marton Zoltán a Népújságnak elárulta, hogy ebbe az irányba mutatnak a készülőfélben lévő dalok is. Bíró

Hunor hozzátette: a lemezkészítés utolsó időszaka nagyon sok utat nyitott meg előttük mind zenei, mind kapcsolati értelemben, az események, az intenzív közös munka a zenekar magját még jobban összekovácsolta.

A Szintaxis első lemeze CD-n is megvásárolható. A fiatal zenészek abban is egyetértenek, hogy ez egy retró stílus. Napjainkban már az autókban is egyre ritkábban lehet CD-lejátszót találni, a sofőrök a telefonjukról, Bluetooth-kapcsolat útján hallgatnak zenét, podcastet vagy akár hangoskönyveket. Így mostanra a CD-vásárlás olyan lett, mint a szuvenír, azok vásárolják meg, akik szeretik a zenekart, és akarnak valami kézzelfoghatót, fejtették ki az együttes tagjai. Ezzel együtt viszont reneszánszát éli a bakelitlemezt, ám annak az előállítás költsége magas. Bíró Hunor kérdésünkre elmondta, hogy a lemezkészítők, a Republic Production kapcsolatban áll bakelitnyomtató céggel, és tárgyaltak arról, hogy idővel készítsenek korlátozott számban bakelitlemezt is. Más zenekaroknál is megszokott módszer,

hogy csak később készül el a bakelit, akkor, amikor látják, hogy van rá igény.

A lemezkészítés mellett a zenészek készülnek a nyárra is, amikor is koncerten szeretnék megünnepelni azt az egyéves munkát, amit a lemez elkészítése jelentett. Emellett azonban a dalírás sem szünetel, a koncertek között erre is időt szakítanak – nyomatékosította Bíró Hunor.

A zenekar első lemezén ott van a névadó Fel az égre, valamint az Erdély dala vetélkedőn bemutatott Lassú vonatok című dal is, ezek az ismertebbek közé tartoznak, azonban vannak olyan alkotások is, amelyekhez nem készült még videóklip, viszont ez is folyamatban van. Ezek a dalok is megtalálhatók az interneten, aki szeretné, meghallgathatja őket. Bíró Hunor ajánlott is egyet, a Széncinkét. Marton Zoltán elárulta, hogy a jövőre nézve bátrabban akarnak hangszerelni, valamint egyfajta techno irányzatú köntösbe szeretnék öltöztetni a dalaikat, de egyszerű, minimális hangszerelést igénylő dalokkal is készülnek.

Bíró Hunor, a Szintaxis énekes-gitárosa

Fotó: Frunza Roland

RENDEZVÉNYEK

Szatmári képzőművészek tárlata

A Szatmár Megyei Képzőművészek Egyesületének tagjai állítanak ki a marosvásárhelyi Unirea Galériában, a Maros megyei egyesület meghívására. A két hétig látogatható kiállítás megnyitójára április 22-én 11 órakor kerül sor, a tárlatot a szatmári egyesület elnöke, Gergely Csaba és alelnöke, Tillinger István méltatja. A vásárhelyi kiállítással párhuzamosan a Szatmárnémeti Polgármesteri Hivatal előterében Lazar Liliana és Motolea Dorina vásárhelyi alkotók kiállítása látogatható. Ugyancsak ez időben Kolozsváron látható a már Marosvásárhelyen is bemutatott, a Maros Megyei Képzőművészek Egyesülete által szervezett országos kisplasztikai kiállítás, amelyen tíz megyéből közel kilencven alkotó munkája tekinthető meg.

A Három Tenor karmestere Marosvásárhelyen

Ács János világhírű karmester április 25-én Marosvásárhelyre érkezik. Pünkösdi meditáció című műsorát a Marosvásárhelyi Egyházi Szervezők és a Keresztelő Szent János-plébániatemplom ad otthont neki. Az Olaszországban élő művész Pavarotti és a Három Tenor koncertjeinek állandó karmestereként szerzett világhírnevet, éveken át zeneigazgatója volt a Colorado Operának, majd a Pretoria Operának. Pavarotti, Carreras, Domingo mellett olyan énekesekkel dolgozott együtt, mint Samuel Ramey, Raina Kabaivanska, Giuseppe Giacomini, Aretha Franklinnel is fellépett a New York-i Metropolitanban. Szakmai körökben az olasz operajátzás legnagyobb szakértőjének tartják. Nemzetközi karrierjét néhány éve abbahagyta, azóta a fia-

tal operaénekesek fejlődését segíti. Gyakran vezényel templomi hangversenyeket is, nemrég erdélyi körútra indult Pünkösdi meditáció című órátoriumi előadásával. Marosvásárhelyi előadására április 25-én 19 órakor a főteri Keresztelő Szent János-plébániatemplomban kerül sor. Az egyházi zene és órátoriumi remekműveiből összeállított műsorát Giuseppe Gerardi (tenor), Kuczmozg Klaudia (szoprán) és Antoni Norbert (bariton) énekművészek közreműködésével adja elő zongorán. Az előadás díjmentesen megtekinthető.

Lemezbemutató turné

Az Ében zenekar megjelentette első, Lélekképek című lemezét. A lemezen többnyire megzenésített zsoltárok és versek hallhatók, különböző könnyűzenei stílusokban megszólaltatva a „lélek képeit” – a ballada, a swing, a bossa nova és a funk stílusjegyei egyaránt fellelhetők az album dalaiban, amelyen számos hangszer hallható: akusztikus és elektromos gitár, basszusgitár, zongora, szintetizátor, dob, ütős hangszerek, cselló, hegedű, melódika, koboz és doromb. Az album összes dala saját szerzemény, a bibliai zsoltárok mellett Pilinszky János, Reményik Sándor és Túrmezei Erzsébet egy-egy verse fogalmazza meg a dallamok és hangszerelemek mögötti üzenetet. Az album ingyenesen meghallgatható az Ében YouTube-csatornáján (<https://www.youtube.com/@ebenzenekar>), és a különböző zenestreamelő platformokon is: Spotify, Apple Music, Deezer, YouTube Music stb. (<https://distrokid.com/hyperfollow/ben61/llekkpek>) A lemezt turnén mutatják be, amelynek marosvásárhelyi állomására április 29-én 18 órakor kerül sor a Köteles Sámuel utcai Stúdió Színházban. A belépés ingyenes, a koncerteket követően a lemez megvásárolható lesz fizikai formátumban is.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Pirokska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasag.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujasag.ro **E-mail:** nepujasag@e-nepujasag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

642357800076

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Azonosította a rendőrség a kolozsvári Szent Mihály-templomban randalírozó kiskorúakat

Azonosította a rendőrség a kolozsvári Szent Mihály-templomban húsvéthétfőn randalírozó és a keresztelomedence rézfedelével távozó kiskorúakat – tájékoztatta az MTI-t kedden este László Attila főesperes, plébános.

A rendőrségi vizsgálat során kiderült: három, 11 és 12 év közötti gyerek randalírozott a Kolozsvár jelképének számító, az elmúlt években teljesen felújított és restaurált főtéri római katolikus templomban – írta közleményében a Szent Mihály-plébánia vezetője. Mivel kiskorúak, életkoruk miatt nem büntethetők, és a plébánia közlése szerint a szülőket sem lehet érdemben felelőségre vonni, a körülményeik nem teszik lehetővé.

A rendőrök a keresztelomedence rézfedelét is megtalálták, melyet elvittek a templomból a gyerekek, miután megmosdottak a szentelt vízben és a templomban rohangáltak. Ezt a hulladékgyűjtő ponton, összetörve találták meg, és visszaszolgáltatták a plébániának. A kiskorú tolvajok mindössze pár lejt kaptak a tárgyért, ellenben annál több „bosszúságot és keserű órát” okoztak – írta a plébánia vezetője.

„Maradunk a reménnyel, hogy megőrizhetjük hatékonyan értékeinket, bemutatva csodálatra az érdeklődőknek, megóva a romboló szándékú emberektől” – zárták a közleményt.

László Attila főesperes az eset után az MTI-nek úgy nyilatkozott, hogy szigorítják a frissen restaurált főtéri templom látogatóságát az ismétlődő lopások és a látogatók nem megfelelő viselkedése miatt. Elmondta: terveik szerint a templom és a tornya délelőtt és délután lesz látogatható néhány órára, a szentmisék alatt és ebédidőben bezárják a turisták előtt.

Az Európai Unió, valamint a magyar és a román állam támogatásával felújított Szent Mihály-plébániatemplomot tavaly augusztus 13-án szentelték meg. Két hétre rá ismeretlenek betörték és elvittek egy perselyt, másnap szintén betörési szándékkal vasrúddal megrongálták az egyik festett üvegablakot.

A gótikus templom építése a 14. század második felében kezdődött, és a 15. század első felében fejeződött be. Jelenlegi, neogótikus tornya 1837 és 1859 között épült, ez a legmagasabb templomtorny Erdélyben. (MTI)

Lassult, de továbbra is 10 százalék felett a brit infláció

A vártnál kisebb mértékben lassult és továbbra is tíz százalék felett maradt az éves brit infláció márciusban. A brit statisztikai hivatal (ONS) szerdai beszámolója szerint a fő inflációs hajtóerőt továbbra is az élelmiszerek rekordütemű drágulása adja.

Elemzői várakozások szerint a teljes kosárra számolt infláció az év végéig jelentősen lassul, de várhatóan még akkor is kétszeresen haladja meg a jegybanki célt.

Az ONS szerdai beszámolójában közölte: a lakhatási költségek nélkül számolt fogyasztói árak a múlt hónapban átlagosan 10,1 százalékkal voltak magasabbak, mint egy évvel korábban. Februárban 10,4 százalékos éves inflációt mértek Nagy-Britanniában. Az elemzői előrejelzések átlaga 9,8 százalékos tizenkét havi inflációt valószínűsített márciusra. A tizenkét havi brit infláció tavaly szeptember óta minden hónapban meghaladta a tíz százalékot. A tavaly októberben mért 11,1 százalékos ütem 41 éve nem mért csúcs volt.

A Bank of England inflációs célja 2 százalék, vagyis a tizenkét hónapra számolt brit infláció több mint az ötszöröse a jegybanki célszintnek. A brit statisztikai hivatal szerdán ismertetett friss adatai alapján a vártnál magasabb márciusi inflációban – az előző hónapokhoz hasonlóan – az élelmiszerek és az üdítőitá-

lok drágulásának volt a legnagyobb szerepe: ebben a termékkategóriában átlagosan 19,2 százalékkal emelkedtek a kiskereskedelmi árak a márciussal zárult tizenkét hónapban.

Az inflációs kosáron belül ez az összetevő 45 éve nem drágult a mostanihoz hasonló ütemben. A statisztikai hivatal indikatív visszatekintő számításai alapján legutóbb 1977 augusztusában volt magasabb az élelmiszer-árinfláció Nagy-Britanniában: akkor 21,9 százalékkal emelkedtek a fogyasztói árak éves összevetésben ebben a kategóriában.

Az élelmiszerek és az üdítőitalok áremelkedése jelentősen, egy teljes százalékponttal gyorsult márciusban: egy hónappal korábban 18,2 százalékos tizenkét havi drágulást mértek ebben a termékkörben.

A kiugró márciusi élelmiszer-drágulás fő hajtóerejét a kenyérfélék és egyéb feldolgozott gabonatermékek áremelkedése adta: e termékek 19,4 százalékkal voltak drágábbak márciusban, mint a tavalyi azonos hónapban.

A statisztikai hivatal számításai szerint e kategóriában soha nem mértek ilyen ütemű éves áremelkedést. Az üzemanyagok árcsökkenése ugyanakkor most már lefelé ható inflációs tényező: e termékkategória kiskereskedelmi ára 5,9 százalékkal volt alacsonyabb márciusban, mint egy évvel korábban. A motorbenzin literje a múlt hónapban átlagosan

1,468 fontba került a februári 1,494 fontos átlag után, a dízelüzemanyagok literenkénti átlagára 1,695 fontról 1,665 fontra csökkent.

A jelenlegi brit inflációs környezetben a Bank of England – az EU-n kívüli legnagyobb európai gazdaság jegybankja – több mint egy éve folyamatosan és agresszív mértékben szigorítja monetáris politikáját. A brit jegybank 2021. december 16-án kezdte a mostani pénzügypolitikai szigorítási ciklust az addigi 0,10 százalékos rekordmélységű kamatszintről, és az azóta végrehajtott tizenegy kamatemelés nyomán jelenlegi alapkamata 4,25 százalék.

Az egyik tekintélyes londoni gazdasági elemzőműhely, a Centre for Economics and Business Research (CEBR) az új inflációs adatok ismertetése után összeállított előrejelzésében közölte: várakozása szerint a Bank of England – tekintettel a célszintet több mint ötszörösen meghaladó inflációra – májusban 4,50 százalékra emeli tovább alapkamatát.

A ház szerint a jegybanki kamat ezen a szinten tetőzik, és a Bank of England 2023 vége előtt kamatcsökkentési ciklusba kezd. A CEBR londoni elemzői arra számítanak, hogy folytatódik az infláció lassulása, bár várakozásuk szerint a tizenkét havi ütem még 2023 végén is meghaladja majd a 4 százalékot. (MTI)

Ország – világ

Elutasított indítvány

A képviselőház szerdai ülésén elutasította a Mentések Meg Romániát Szövetség (USR) és a Jobboldal Ereje által Petre Daea mezőgazdasági miniszter ellen benyújtott egyszerű indítványt. Az indítvány elfogadása mellett 83-an, ellene 174-en szavaztak, egy képviselő tartózkodott. Az „Európa éléskamrájából Európa szegénye lett. Petre Daea miniszter tudatosan tönkreteszi a román mezőgazdaságot” című indítványban az USR és a Jobboldal Ereje a tárca vezető menesztését követelte annak érdekében, hogy a mezőgazdaság Románia hajtóerejévé válhasson. (Agerpres)

Nőtt az építőipari termelés

Az idei első két hónapban mintegy 9 százalékkal nőtt az építőipari termelés a tavalyi év azonos időszakához mérten – közölte szerdán az országos statisztikai intézet. A naptárhatással kiigazított érték szerint a növekedés 9,5 százalék volt a vizsgált időszakban. A nyers adatok szerinti növekedés főleg a felújítások volumenének köszönhető, amely 19,5 százalékkal haladta meg a tavalyit, míg az új építéseké 13,1 százalékkal nőtt. A karbantartási és javítási munkálatoknál 6,6 százalékos csökkentést regisztráltak. Az építőipar tavaly 12,9 százalékos növekedést ért el, ami a világválság előtti – 2019-es 28 százalékos – növekedési ütem felét sem éri el, de lényeges fordulat ahhoz képest, hogy 2021-ben még 1,8 százalékos visszaesést jegyeztek fel. (MTI)

Távolmaradnak a szavazástól

Az RMDSZ frakciói nem vesznek részt az Országos Energiaszabályozó Hatóság (ANRE) új vezetőségéről szóló szerdai parlamenti szavazáson – jelentette be Antal Loránt szenátor. A politikus a döntést a sajátónak azzal magyarázta, hogy a PNL és a PSD nem támogatja az RMDSZ jelöltje, Nagy-Bege Zoltán új-ráadását az ANRE alelnöki tisztségébe, a megválasztást a saját jelöltjeiknek szánják. Ennek Antal Loránt szerint az az üzenete, hogy a hatóság vezetőségében nincs szükség szakemberekre. A szenátor szerint az RMDSZ távolmaradása a szavazástól nem függ össze a kormánykoalíció működésével. Politikai források szerint a kormánykoalíció a PSD jelöltjét, Gabriel Andronachét támogatja az ANRE alelnöki tisztségébe. (Agerpres)

Bűncselekménygyanús közbeszerzések

(Folytatás az 1. oldalról)

A koronavírus-járvány miatt elrendelt szükségállapot, majd folyton meghosszabbított veszélyhelyzet idején, főként a járvány elején szükség volt a közbeszerzéseket szabályozó rugalmas jogi keretre, hiszen a közbeszerzési eljárások bonyolultsága, időigényessége ellehetetlenítette volna az egészségügyi intézmények számára a szükséges orvosi eszközök, egészségügyi fogyóanyagok, fertőtlenítőszer gyors beszerzését. Ha a járvány előtt a kisebb termékbeszállítók egy része kiszorult a licitárról, versenyképtelen lévén a nagy cégekkel szemben, a veszélyhelyzet ezen nagyot fordított: nem tudtak eleget tenni a megrendeléseknek. Az állami intézmények gyorsan reagáltak, de még így is gyakran fennakadást okozott, hogy olyan beszállító kapott közvetlen megbízást, amelynek nem volt kapacitása a kért mennyiség kiszállítására, nem megfelelő minőségű, esetleg túlarazott termékeket szállított. 2020-ban például a közbeszerzések 40 százalékát előzetes meghirdetés nélkül bonyolították le, 35 milliárd euró értékben, ami 2019-hez képest 30 százalékos növekedés.

A pandémia idején lefolytatott direkt közbeszerzési eljárások korrupciós kockázatának növekedésére egyébként egy EU által finanszírozott hatástanulmány is rávilágít, hangsúlyozva, hogy a kockázatot a laza ellenőrzés is növelte. A preventív kontrollt segítő módszerekbe – az átláthatóságot segítő digitalizáció, az informatikai platformok összekapcsolása – nem sokat fektetett Románia. A hatástanulmány készítői, akárcsak a vizsgálóbizottság, információzárlatra panaszkodnak, például a megkérdezett 101 kórház közül 30 választott a megkeresésre.

A koronavírus elleni vakcinák megvásárlása is egyike a korrupciógyanús közbeszerzéseknek. Románia az oltóanyag felét sem használta fel, ami csaknem 300 millió eurónyi kárt okozott a költségvetésnek – állapította meg a különbizottság. Jelenleg még mindig 3,2 millió dózis vakcina van készleten, csaknem 9,5 milliót meg kellett semmisíteni a lejárt szavatossági idő miatt, 5,6 millió dózis vakcinát 59 millió euróért értékesítettek újra. Az oltóanyagbotrányok mellett az egészségügyi védőfelszerelések miatt is gond van, a forgalmazó, állami tulajdonú Unifarm ellen legalább száz bűnvádi eljárás indult.

A jelentést 15 napon belül meg kell vitatnia a plénumnak. Talán idővel kiderül, ki és mennyit profitált a világválságból, milyen offshore számlákra kerültek a pénzek. Na, ez lenne az igazán meglepő...

Klímaparát fűtési rendszer beépítésére kötelezik a lakásépítőket Németországban

Legkevesebb 65 százalékban megújuló energiával működő fűtési rendszer beépítésére kötelezik Németországban a lakásépítőket és a fűtést korszerűsítő lakásfelújítókat 2024-től a szövetségi kormány szerdán elfogadott törvénytervezete szerint.

Az épületek energetikai rendszeréről szóló jogszabályt módosító javaslattal Németország megkezdi az éghajlatváltozás-hoz nagyban hozzájáruló fűtési technológiák kivételét – emelte ki a kormányülés után tartott tájékoztatón Robert Habeck alkancellár, gazdasági és éghajlatvédelmi ügyekért felelős miniszter.

Rámutatott, hogy Németországban a fűtés teszi ki az energiafelhasználás 30 százalékát, és a fűtésre használt energia 80 százalékát fosszilis – nem megújuló forrásból származó és nagy szén-dioxid-kibocsátással járó – energiahordozók adják, főleg földgáz és fűtőolaj.

Ezzel szemben például Dániában éppen fordított az arány, megújuló forrásból származik a fűtésre használt energia 80 százaléka, és csupán 20 százalék a fosszilis energiahordozók részesedése, Norvégiában pedig 60 százalék a hőszivattyúk aránya a fűtési rendszereknél, és Finnországban és Svédországban 40 százalék ez az arány.

Mindez azt mutatja, hogy Németország nem túlságosan siet, nem erőlteti az átalakulást, hanem igen jelentős lemaradásban van – húzta alá a Zöldek politikusa.

A törvényjavaslat körül hónapokig folytatott koalíciós és közéleti vita heveségének lehetséges hátteréről azt mondta, hogy az úgynevezett energetikai fordulat, vagyis az átállás a klímabarát, megújuló energiaforrások használatára eddig csak néhány nagyvállalat, az energiaszolgáltatók gondja volt. Az épületek fűtésének szabályozásához érve viszont egyszerre sok millió embert érint, ráadásul Németország a hagyományos megoldásokhoz szokott hozzá, amiben az államnak is nagy szerepe volt. Ezt mutatja például, hogy egészen a legutóbbi időkig állami támogatás járt a földgáztüzelésű fűtési rendszerek telepítéséhez.

Az új szabályozás körüli aggodalmakról szólva hangsúlyozta, hogy senkit sem köteleznek lakása fűtésének azonnali átalakítására, és senkinek sem kötelező hőszivattyút telepítenie otthonában. A szabályozás alapelve a technológiai semlegesség, így mindenki szabadon eldöntheti, hogy milyen technológiával vagy technológiák ötvözetével, akár régi és új megoldások keverékével, hibrid modellel éri el a 65 százalékos célt.

A már beépített és használatban lévő fűtési rendszereket nem kell lecserélni, a meghibásodott rendszereket pedig meg lehet javítani, ebben az esetben sem szükséges a csere. Az átalakításra hosszú átmeneti időt biztosít a javasolt jogszabály, a társasházaknál például fűtőkorszerűsítés esetén a tulajdonosoknak három évük van eldönteni közösen, hogy milyen megoldást alkalmazzanak, és tíz év alatt kell megvalósítani a beruházást. Az állam egy sor támogatási program révén pénzzel is ösztönözi a klímabarát fűtési rendszerek elterjedését – fejtette ki az alkancellár.

Klara Geywitz lakás-, építésügyi és településfejlesztési miniszter kiemelte, hogy az átállás fokozatos, és a fosszilis energiahordozók használatával csak legutolsó lépésként, 2045-től szakítanak végleg.

A szociáldemokrata politikus kiemelte, hogy a munka sokáig tart, több nemzedék közös feladata lesz, de minél hamarabb el kell kezdeni. Ezt mutatja, hogy tavaly az Oroszország Ukrajna elleni háborújával összefüggő földgázellátási feszültségek és drágulás ellenére 600 ezer földgázüzemű fűtési rendszert telepítettek Németországban, holott „a gáz valószínűleg már soha nem lesz olyan olcsó, mint az ukrajnai háború előtt”.

Ezek a „régie” technológiák egyre inkább csak a pénzt nyelik el, az új szabályozás viszont biztonságot ad, biztosítja a hosszú távú tervezhetőséget, és a céltzott támogatási programok és adózási előírások révén nem terheli túl a családokat, háztartásokat, a kormány így a társadalmi fenntarthatóságot tekintve is megfelelő törvényjavaslattal indítja el az ügy parlamenti vitáját – mondta a miniszter. (MTI)

Gyümölcsfészek: vissza a régi álmokhoz

(Folytatás az 1. oldalról)

vásárolt, István pedig a termelői és értékesítési tapasztalatát is hozza. A nagyvárosból költöztek csendesebb vidéki környezetbe, és már a kezdetől leszögezik: nem a profit, hanem a természet közelsége, a nyugalom, a szípkázó gyümölcsvirágok indították erre az útra őket.

Dédapáink gyümölcsseitől a német alanyig

Egy többéves terv indult útjára egy hónapja, amikor gyümölcsöszt kezdtek telepíteni a kisváros közvetlen szélén. A családi vállalkozás egyik tagja néhány éve területeket vásárolt, de amíg nem tudták, hogy hol vonul majd át a leendő autópálya nyomvonala, nem kezdtek hozzá a munkálatokhoz. De most már talajban a félhektáros gyümölcsös – mutatta meg a helyszínen Kacsó István. Itt tizenharcfajta

gyümölcs (cseresznye, őszi- és kajszi-barack, szamóca, körte, meggy) csemétéit ültették el. A kiválasztásuk tervszerűen történt, olyan fajtákat rendelt Magyarországról, amelyek jól bírják az itteni talajt és időjárását, kései virágzásúak, hogy a fagyok ne tehessenek kárt bennük. Emellett olyan német cseresznyét is ültetni fog, amit valamikor a világháború után a dédnagyapja is ültetett, s amelyről még gyermekkorában ő is ehetett a köztudottan hűvösebb éghajlatú Bekecsalján. Létrehoztak egy harmincárás málnaültetvényt is, mellette ugyanekkorra földeken szamóca és görögdinnye is talajba kerül, és egy kisebb területen zöldséget termesztnek a család, rokonok, közeli barátok asztalára.

A vállalkozás újdonsága és ütőereje azonban a rebarbara lesz. Gyermekkorunkban még ismertük

és fogyasztottuk ennek a növénynek az édeskés-savanykás szárát, de ma már kevesen ismerik, pedig kellemes lekvár vagy sütemények töltelékanyaga készül belőle. A szászok révén került a növény Erdélybe, ezért ma is inkább Szászföldön terem. Az országban csak egy-két ilyen kis ültetvény van, ezért hamarosan Nyárádszeredában lesz az ország legnagyobb rebarbaratelepe. Első lépésben egy hektáron került a földre, de ha a körülmények megfelelnek a fajtának, további két hektáron fogják termesztetni – árulta el.

Persze, a termés egészét sem a hazai piacon, hanem Nyugat-Európában kívánják értékesíteni. Ha van igény, és lesz értelme, a vállalkozás terjeszkedni is tud, mert további, jelenleg talajjavító pihentetésre beállított területeik is vannak. Az elmúlt napokban be is fejezték a 12.500 rizóma ültetését.

Lépésről lépésre

Kacsó István 2011-ben kezdett el kertészkedni, Nyárádmagyaróson telepített málnát, epret, a következő évben Nyárádremetén is, és a hűvösebb időjárás ellenére is már kezdetben szép termést ért el. Aztán Demeterfalván a gyümölcs mellett zöldséget is telepített. A termést kizárólag közvetlenül a lakásuk előtt, az út mentén értékesítették, a viszonteladókat teljesen mellőzték. Aztán más nyárádmenti termelőkkel is kapcsolatba lépett, és nemcsak a termesztésből, hanem az értékesítésből is kivette a részét. Hamarosan ismertté váltak a ház előtt kínált gyümölcsök, bizalmi kapcsolat alakult ki a vásárlókkal, s az igény akkora lett a terményeikre,

hogy sokszor nem tudták teljesen kielégíteni.

Tizenhat évi értékesítési tapasztalattal indították most el a Gyümölcsfészekre keresztelt projektet. A nevet István kisebbik lánya adta, a szinte minden gyümölcscsel elkészíthető azonos nevű sütemény után, nagyobbik lánya a marketingrészét vállalta, a családapa pedig a terepen dolgozik. Még csak most kezdtek el a telepítést, de már azon dolgoznak, hogy mire a gyümölcsfák termőre fordulnak, legyen ismert a kezdeményezésük. Számos innovatív ötletük van az értékesítés terén, és a bizalomépítés vagy a termesztési folyamat megismertetése céljából közvetlen gazdaságlátogatásra is lesz majd lehetőség. Az első években a gyümölcsfák koronaalakításán és az ültetvény megerősítésén dolgoznak, a mostani cseméték csak négy év múlva fordulnak majd termőre, addig is évenként a szamóca, málna fog annyi pénzt termelni, amennyiből a termesztési költségeket fedezni tudják. A projekt gazdasági hasznát leginkább a rebarbara jelenti majd, és a gyümölcsös 7-8 ezer eurós beruházási költsége csak töredéke lesz a rebarbaráénak, ahol a teljes termesztési technológia és az ültetvény beállítása eléri majd az 50 ezer eurót is.

Átadja a tűzoltóságot

Kacsó István azonban már most leszögezi: a rebarbarán túl nem a profit érdekli a vállalkozó társakat, hanem az a természetközeli életérzés, nyugalom, amit itt kapnak meg. Szeretik a kertészkedést, szeretnék ide kijönni, fogadni a vásárló-

kat, látogatókat. Igaz, hogy kevés pénzből nem lehet szakszerű gazdálkodást végezni, de nem mindent fog a pénz jelenteni, s ha szeretettel, jókedvvel végzik a munkájukat, a siker sem marad el.

Arra is kíváncsiak voltunk, hogy mennyire fog összeférni egy tűzoltóparancsnok hivatása egy gazdaság vezetésével. Kacsó István elmondta: 2012 és 2016 között a budapesti Corvinus Egyetem nyárádszeredai tagozatán tanult kertészetet, de tanulmányai után felkérték a helyi önkéntes tűzoltóság újjáalakítására, ami rengeteg idejét felemésztette, és egy ideje abba is hagyta a gyümölcsstermesztést. Mára azonban annyira kiépült a szervezete, hogy lassan eljöhét a pillanat, amikor visszatér a régi álmához. Az elmúlt évek alatt sokat dolgozott az ifjúság nevelésével, és még van néhány terve, amit meg szeretne valósítani, de néhány év múlva nélküle is működni fog az önkéntes tűzoltóság. Most még összeférnek a munkahelyi feladatok és a délutáni kertészkedés, de lassan egy új nemzedék kezébe adhatja át a tűzoltóságot.

Beszélgetésünk közben fiatalok érkeztek az ültetvényre, és nagy lendülettel folytatták az elmúlt napok munkáját. A parancsnok elmondta: többen az ifjúsági tűzoltóság tagjai, de az ültetvényen bér ellenében segítenek neki. A szülőikkel együtt őt is meglepte az, hogy ezek az ifjak nem számítógép vagy telefon „társaságában” töltik szabadidejüket, s nem szórakozni járnak, hanem kimennek egy ültetvényre dolgozni.

Tizenharc gyümölcsfajta lesz az ültetvényen, mind késői virágzású, a helyi talajt és éghajlatot jól bír – mutatja Kacsó István
Fotó: Gligor Róbert László

Erdősítési program hiányosságokkal

Kedden reggel a marosvásárhelyi városháza gyűléstermében Fülöp Loránd Árpád, a Környezetvédelmi, Víz- és Erdőgazdálkodási Minisztérium országos helyreállítási és ellenállóképesség-növelési terve (PNRR) alkalmazására létrejött osztály vezetője, Tóth Rezső, a brassói központú erdészeti őrseg, valamint Kovács Levente-Mihály, a Maros Megyei Tanács alelnöke, Nagy Zsigmond és Nicolae-Florin Pălăşan alprefektusok társaságában kevés érdeklődő előtt bemutatta a minisztérium által a PNRR keretében finanszírozott erdősítési programot.

Vajda György

A klímaváltozás hatásait mérsékelő programot 2022. november 25-én indította el a környezetvédelmi minisztérium, célja, hogy az országos helyreállítási alap finanszírozásával mintegy 56.700 hektár új erdőt hozzanak létre Romániában. A minisztérium adatai szerint jelenleg 6.606.618 hektár erdő borítja az országot, ez az összfelület 27,7%-a. Az európai átlag 39%, így a program azt is célozza, hogy Románia közelebb kerüljön az európai átlaghoz. Az ország legtöbb erdeje Suceava megyében van, ott a megye területének a 49,7%-át borítják erdők, 40% feletti erdővel rendelkezik Neamţ, Bákó, Kovászna, Krassó-Szörény, Hunyad, Gorj és Vâlcea. Maros megye területének 31,5%-a erdő. A legkevesebb erdős terület Teleorman, Konstanca, Tulcea, Brăila, Ialomiţa megyében van.

A pályázati keret a 2022–2026-os időszakra 803 millió euró, ebből 730 milliót szánnak az erdősítésre, 50 millióra lehet pályázni csemetekertek létrehozására és fenntartására, 22 millió eurót a talajerózió megelőzésére, 1 millió eurót a műszaki aszisztenciára, vagyis az erdősítési tervek elkészítésére szánnak. A tervek szerint az unió által az ország rendelkezésére bocsátott pénzből 56.700 hektár területet lehet erdősíteni, ugyanakkor 351 hektár városi erdő létesítését is támogatják, továbbá 90 csemetekertet és 22 helyen talajjavító erdősítést, fa-

telepítést is finanszíroznak. Gyakorlatilag bárki pályázhat: magánszemélyek, jogi személyek, közigazgatási egységek, társulások, közbirtokosságok. Nem kell bizonyítani a tulajdonjogot, elég egy földterületbérleti dokumentum. A tulajdonos azonban fel kell vállalja, hogy 20 évig gondozza az így létrehozott erdőt. A finanszírozást 6 évig folyósítják. Évente 456 eurót kaphat hektáronként az így erdősített terület gazdája. Ezenkívül támogatják a terület kertelését is, 100 méter kerítésért héával (TVA) együtt 1682 lejt kaphat a pályázó. Az említettek mellett, amennyiben mezőgazdasági területet erdősít, és ezt megelőzően APIA földalapi támogatásban részesült, akkor 12 évig a mezőgazdasági veszteségért hektáronként még 190 eurót kaphat. A pályázónak a szakárca impaduriri.mmmap.ro internetes elérhetőségén kell számlát nyitnia. Kitölt egy formanyomtatványt, majd a regisztrálást követően kézi vagy elektronikus rajzzal be kell jelölnie egy térképen az erdősítésre szánt területet. Fülöp Loránd felhívta a figyelmet arra, hogy az eddigi tapasztalatai szerint volt, akit elutasítottak, mert a rajz nem felelt meg a valóságnak, fedte a szomszédos telket, vagy építményt és egyéb, erdősítésre nem alkalmas területet is befogott. Az emelt értékű legelőket sem lehet erdősíteni. Volt, aki ilyenre is igényelt támogatást, és elutasították. Az erdősítési tervet kötelezően a progresusilvic.ro/comisia-de-atestare elérhetőségen levő tervezők készíthetik el. Miután ezt is feltöltik, és láttamozza az erdészeti őrseg, a minisztérium átutalhatja a pénzt az igénylőnek.

Fülöp Loránd tájékoztatása szerint eddig 5600 hektár területre adtak ki elvi jóváhagyást, még 500 hektáron dolgoznak, további 600 hektárt ellenőriznek, 1400 hektárt területet elutasítottak.

A bemutatott követően a teremben levők kérdéseket tehettek fel a hatóságok képviselőinek. Ştefănescu Dănuţ, a Maros Megyei Környezetvédelmi Ügynökség főfelügyelője felhívta a figyelmet arra, hogy természetvédelmi területet (Natura 2000) nem lehet erdősíteni, továbbá azt is kifejtette, hogy a terület rendeltetését nem az ügynökség kell megvál-

toztassa, hanem a közigazgatási egység a jóváhagyott területrendezési tervek alapján. Balog Elemér vámosgálfalvi polgármester kifejtette, hogy sokat kell várni a környezetvédelmi engedélyre. Az ügynökségvezető és az államtitkár válaszként elmondta, hogy minden engedélyt nyilvános vitára kell bocsátani, ami jellegetől függően 10 naptól 30 napig terjed, ezért húzódik az egyébként egyszerű ügyvitel. Továbbá az is kiderült, hogy a projekt utófinanszírozású, így az erdősítést vállaló a saját költségén végzi el a munkálatokat, amelyeket utólag elszámolnak. Fülöp Loránd megjegyezte, a minisztérium tárgyalásokat folytat bankokkal, hogy előnyös kölcsönökkel segítsék az érintetteket.

Érdeklődésünkre az is kiderült, hogy nem kell megváltoztatni a terület rendeltetését, mezőgazdasági területek szerepelnek a telekkönyvben, így ezekre nem vonatkozik az erdőgazdálkodási jogszabály (regim silvic). Így értelmezésünkben ezek gondozására nem lehet alkalmazni erdészt, és végül nem jelennek meg az erdősített területek az országos nyilvántartásban, hiszen elméletileg továbbra is mezőgazdasági jellegük van. A hatóságok

jelen levő képviselői elismerték, hogy ez a kérdés még nem merült fel, bár Szeben és Kolozs megyében nem tekeltek be mint erdős területeket. Így a jövőben ezen is gondolkodniuk kell majd a pályázatkezelő minisztérium illetékeseinek.

A kérdéseket követően Fülöp Loránd más, a PNRR által támogatott programokra is kitért. Beszél a digitális hulladékudvarok létesítéséről, a községi hulladékgyűjtő állomások, a közösségi trágyatárolók, a komposztállomások kialakításáról, illetve egyes biogázfejlesztő állomások létrehozásának finanszírozásáról, valamint a kistelepközségeket támogató ivóvíz- és csatornahálózat-kiépítési tervekéről. A projektek különböző fázisban vannak. Egyeseket már finanszíroznak, másokra most készülnek a pályázati kiírások. A programokat a minisztérium honlapján, illetve az országos helyreállítási és ellenállóképesség-növelési tervet kezelő osztály elérhetőségein lehet követni, az államtitkár személyesen is tájékoztatja az érdeklődőket a lehetőségekről, hiszen egy ilyen körűt egyik állomásaként került sor a marosvásárhelyi találkozóra is.

Fotó: Vajda György

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Bodolai Gyöngyi

Orvoslás a magyar irodalomban, 11. rész (1.)

A döblingi beteg

Gróf Széchenyi Istvánt (1791. szept. 21. – 1860. ápr. 8.), a döblingi gyógyintézet régi betegét és foglyát 1860 tavaszán azonnali kirúgással és „hütlenségi” perrel fenyegették. Az Augsburger Allgemeine Zeitung március 10-i száma ezt írta: „ha Széchenyi beteg, hallgasson, ha fölgyógyult, álljon törvény elé”. A Times március 14-i száma pedig „beszámolt” arról, hogy „a döblingi házkutatás alkalmával nagyszabású összeesküvés nyomára bukkantak”.

Kiss Zsuzsánna

Betegsége nem érintette a lángelme teljesítményét

(Závodszy Géza, 2016). Ugyanakkor az újabszolútizmus rendőrállama számára nem lett volna szerencsés egy (újabb) felségsértési per indítása, hiszen akkor Széchenyi írásműveinek „megszellőztetésével” nemcsak a gróf erőteljes (kitűnő) stílusa, hanem az osztrák állam számos elkendőzött vétké is kiderült volna, és tizenegy évvel Arad után Széchenyi vérpadra szánása nem kedvezett volna Ferenc József szelídebbre retusált új arculatának. Hogy el tudják hallgattatni, Széchenyit valamilyen közönségesebb, állami vagy városi elmegyógyintézetbe készülték átszállíttatni, ahol akkoriban nem ismertek más módszert a betegek kezelésére, mint a durva erőszakot (Csehov *A 22-es számú kórterem* című novellája kapcsán e sorozatban említettünk már ilyent).

Széchenyinek *cycloid psychopathiája* volt, „betegsége nem érintette a lángelme teljesítményét, sem 1848 előtt, sem az 1850-es években” (Környei István ír erről tanulmányt az *Orvostörténeti Közleményekben* 1983-ban). Magyarország egyik megújítója tehát tiszta tudattal, gondosan jegyezte fel naplójába élete utolsó cselekedetének „kökevény”, megfellebbezhetetlen indokát: „nem tudom megmenteni magamat”.

Széchenyi István, akárcsak nagy ellenfele, Kossuth Lajos, kivételesen életeli, erőteljes és sziporkázó stílusban írt. Ideje volna közkinccsé tenni felülmúlhatatlan írói munkáit. (Vajon a Vaskapunál áll-e most új, nem tengeberbe hajított tábla annak emlékére, hogy hajózhatóvá az ő munkálkodása tette a Dunát?) Döblingben 1857-ben készült *Önismeret* című művét például, a benne foglalt *Vádirat* és *Nagy szatíra* című részekkel együtt, csonkítatlanul csak 1991 óta olvashatjuk. Pedig magyarul írta – ő, aki nyolcvéves korában Pistaként szignálta egyik testvéreinek írott születésnapra köszöntőjét. Mindenesetre, a nemzet huzamos kényszerpihenőre fogott főúri nap-számosa az *Önismeret* lapjain így idézi betegkedéssel teli gyermekkorát: „Én mint igen nyavalyás emberi gyümölcs csúsztam a világba” (1857).

„Égbe nyúló piramidok”

No persze, ez „a Skarlatinából nem jól gyógyított” csemete (Liebenberg-Lunkányi János, Széchenyi ifjúkori nevelője, későbbi barátja és jószágigazgatója jegyezte fel), Széchenyi György és Festetics Julianna legifjabb sarja rendkívüli teremtő képességeivel és energiáival arányosan, rendkívüli érzékenységet is hozott magával. A katona „Stefi gróf” nemcsak a francia forradalom után és a napóleoni háborúk alatt terjedő byroni spleent (világfájdalmat, csüggedtséget) élte meg, hanem megértette édesapja egyrészt aulikus, rendi-nemzeti, másrészt a jobbágyok sorsát is rendezni igyekvő elköteleződésének „rétegtömbjeit”, és a nemzet újjászületésének szellemétől átítatódva „kinötte” azokat. Az „életahbszoláslról” Zichy Károlyné Seilern

Széchenyi István Döblingben készült mellszobra, Anton Gasser bécsi szobrász mintája után

Crescence (1836-tól Széchenyi Istvánné) platói szerelmének birtokában szokik le, és kezdi el a maga hivatását. Nemzetet jobbitó eszmélésében kulcsszerepet játszott öt angliai utazása és a legjobb barát, ifjabb Wesselényi Miklós erdélyi báró.

A híres 1825-ös pozsonyi országgyűlési felszólalás után „égbe nyúló piramidokat” sorjázott a magyar nemzet jobb megművelésre érdemes földjén. *Hitel* (Pest, 1830), *Világ* (Pest, 1831) és *Stádium* (Lipce, 1833) című köteteit nevezte így Széchenyi-ódájában Arany János. Felsorolni egy év(nyi) újság-cikk) sem volna elég, hogy miként fogantak s valósultak meg egyre-másra reformjai, s hogy írásban is miként taglalta eszméit, terveit és kétélyeit Széchenyi István. Olvassunk bele 1842-ben közölt *A Magyar Akadémia körül* című írásába. Az ép és torz létállapot ellentétpárjával és az alvásba dermedt nemzet riasztó képével így ébresztgeti reformkori honfitársait:

„A magyar mélyen aludt. Eközben nyelvét felejté, nemzeti színét veszté. Sok azt hitte, nem eszmél már fel többé, s el van olvasztva. De a magyar felébredt; mily halovány színben, mily torzalakban, ki-ki előtt ismeretes.” (*A Magyar Akadémia körül*, 1842)

Első röpiratnak is nevezett könyvétől, az 1828-ban megjelent *Lovakrúl* címűtől kezdődően Széchenyi minden művében folyton mélyülő, egyre világosabb és kiforrottabb okfejtésekben a józan haladás, a bölcs önfejlesztés, a közösség javára élés módozataira figyelmeztet. Első könyve felütésében gyógyító szándékkal az emberi törekvések félre-sikerüléseit diagnosztizálja:

„Az ember mindég azon munkálódik, hogy sorsát jobbjítsa. Szüntelen azon törekedik, hogy egészségesebb, megbecsültebb, vagyonosabb, hatalmasabb – egy szóval szerencsésebb legyen. Ezen sokszor magunk előtt is titokban lévő fáradozás okábul, a jólét és boldogság szünet nélkül való felkereséséből származik azon ki nem magyarázható aggodalom, melly minden embernek nagyobb vagy kisebb mértékben természete [...]”. (*Lovakrúl*, 1828)

Mennyit ér az ember

Széchenyi „egy pályáját gyorsfutásban végző planéta gyermeke”; írja róla a kor másik csoda-planétája, a legjobb barát, Wesselényi. A „Nunquam retro” (Sohasem hátra!) jelmondat felesküdt gyermekeinek tempójára nemcsak a nemzet „ébred fel”, de a hatalom sem rest éberen, gyanakodva és megtorlásra készen figyelni. Széchenyi második könyve, a *Hitel* (1830) már kivívja Metternich fenye-

gető (épp ezáltal elismerő) bírálatát: hogy ugyanis a gróf könyve igazat szól, és ezért (például a hatalomra nézve) sértő... Sérthette az osztrák kormányt e kijelentés: „*Nem elég mai időkben törvényeket írni, de azok iránt szimpátiát is kell gerjeszteni*”? A *Hitel* hatását a haladni nem kívánókra Arany János szatirikusan is „megénekli” *Az elveszett alkotmány* (1845) második énekében. Arany maradi főhőse, Rák Bende elbeszéli, hogy apja, miután elcsente a *Hitel* egy példányát a kaszinóból, a könyv olvasása közben szörnyethalt!

Mindenesetre, a *Hitel* gyógyszer, életadó tápanyag volt a nemzet jobbik felének. A könyv utolsó sorai közül vált azonnal szállóigévé a mondat: „Sokan azt gondolják: Magyarország volt; én azt szeretném hinni: lesz!” Széchenyi sem a *Hitel*ben, sem később nem lázított, inkább a tevékeny életre, a *szerves fejlődésre*, a belülről történő teljes emberi és nemzeti megújulásra buzdított az abszolútum, az erkölcsi imperatívuszok örökérvényűségének hitében:

„Ne törekedjünk hiába a víznek hegy ellen vitelére, s ne reméljük, hogy a teher felfelé essék; de eszközöljük inkább azt, hogy nemcsak tiszteletre, de még barátságra, sőt szeretetre méltóak is legyünk, hogy tapasztalásaink, szebb szokásaink s öntartásunk társaságunkat kívánatossá, mulatságossá és bájoslává tegye. [...] Látogatnunk kell az alázat, az önmegtartózkodás iskoláját. Közlegény-sorban állni és kitüntetés nélkül gyakorolni polgári erényt, néha szintoly magasztos állás és szintoly szent kötelesség, mint állani a dolgok élén. [...] Az ember csak annyit ér, amennyi hasznát hajt embertársainak, hazájának s ezáltal az egész emberiségnek.” (*Hitel*, 1830)

„Nincs nagyobb kin, mint néhai boldog napokrúl emlékezni a magunk okozta nyomorúságban” (*Stádium*, 1833)

A legutóbbi idézetnél álljunk meg egy pillanatra. A mondat igazi irodalmi csemegé: Dante-parafraízis, az *Isteni színjátékra*, a *Pokol* Ötödik énekére utal. Ennek az éneknek az alcíme *A szerelem halottjai*. A parafraízis egybecseng Széchenyi örökös, beteges lelkiismeret-furdalásával. A gróf által egykor körüludvarolt férjes asszonyok közül kettő (Caroline Meade, Széchenyi egyik bátyjának felesége és Hunyady Gabrielle) hirtelen meghalt, amiért Széchenyi, mint Naplójából tudjuk, önmagát kárhoztatta. Természetesen Széchenyi „magánjellegű” gyötrelmeiből mindig a közjó javára végzett cselekedetekkel menekült, így a *Stádium* bevezetőjében is a közjóért végezhető, de elmulasztott, el nem végzett feladatok miatti gyöttrődésről beszél Francesca da Rimini Dante szavaival: „És ő [Francesca da Rimini] felelt: Nincs semmi szomorítóbb, / mint emlékezni régi szép időre / nyomorban.”

Műtét, alkotmány, sugárút, Budapest ...

Érdemes tudnunk, hogy „műtét” szavunkat is Széchenyinek köszönhetjük, aki több más új szót is alkotott nyelvünk kincsesládájában; ilyen szavaink: „alkotmány”, „erőmű”, Pest-Budából „Budapest”, „működés”, „osztalék”, „részvény”, „kezdemény”, „sugárút” stb.

Természetesen Széchenyinek nem mindenben volt igaza. Az 1841-es *Kelet népe*, illetve az egész, Kossuthal folytatott polémia inkább Kossuth népszerűségét növelte. Leegyszerűsítve a már egyértelműen nemzeti közszükségletté vált haladás mikéntje körüli bonyolult vitát, mondhatjuk, hogy a főrendi születésű Széchenyi a kiművelt emberfők hatáskörében látta a polgárosodást kivitelezhetőnek, a kismemesi származású Kossuth ezzel szemben azt szorgalmazta, hogy a mindenkire kiterjedő politikai szabadság és a jogok

előzzék meg a nevelést (Veliky János). A haza legjobbjai e vitában Kossuthnak adtak igazat – csak az elbukott szabadságharc utáni mélységes keserűségben próbálta – legelőbb – Kemény Zsigmond „visszafejteni” a történeteket *Forradalom után* című írásában. Legelőbb, a gazdaságot és társadalmat megújító cselekedetei közepette a '40-es években Széchenyi az abszolutisztikus kormány és a demokratizálódó ellenzék között politikailag elszigetelődött.

A nemzethalál víziója

Minden aggályoskodása és Kossuthal folytatott heves vitája ellenére Széchenyi elvállalta a forradalmi kormányban a közlekedésügyi miniszterséget. De ahogyan gyűltek a viharfellegek a vértelen forradalom egén (Jellasics serege megindult, Lambergert lámpavasra húzta a tömeg, Batthyány lemondott, István nádor nem állt a független magyar kormány élére és visszahívták, hogy az osztrák kormány többi „óvintézkedését” ne említsük), 1848 augusztusától a forradalom rémképei és a nemzethalál víziója gyötörték. Ő, aki mindent megjavítani, megreformálni igyekezett, a túlon túl zavaros, sőt véres valóságot elfogadhatatlannak érezte. Mindenért, Petőfi Sándor haláláért is önmagát érezte felelősnek. E nehéz helyzetben homeopata orvosa, Almási Balogh Pál javaslatára 1848. szeptember 5-én visszavonult a közélettől. Kétségbeesésében aznap Esztergomon áthaladva a Dunába vetette magát. Persze, kiváló úszó volt – szerencsésen kimentették, de nyugtalanságában továbbra is menekülni próbált, mintegy a „szörnyű napok” (Petőfi) féltelme vagy sejtelme elől. A felfokozott érzelmi-indulati, a túlzó idegállapot, az egyéni felelősség határain szélesen túlradó, mindenért önmagát vádoló lelkiismeret elől. Még aznap, Crescence bejegyzésével, Gustav Georgen döblingi gyógyintézetébe kísérte orvosa.

A döblingi végvár

Ott állapot lassan javulni kezdett, tiszta tudata és színes, szellemes kedélye visszatért, újra „tevékeny” és „érdeklődő” lett családja, hazája, saját dolgai iránt. Ország-világ folyóiratát és híreit követte, verhetetlenül sakkozott, társalgott, írt és írt, sokan látogatták: Döbling egyféle rejtett, bár állandóan megfigyelt erkölcsi-szellemi végvára lett a magyarságnak a Bach-rendszer fojtogató légkörében. Azonban a Rónay Jácint közvetítésével Londonban névtelenül megjelentetett *Ein Blick* [...] című röpirata (1859) oly keserű, oly kegyetlen és maró gúnyiratává sikeredett a Bach-rendszernek, hogy az osztrák kormány már nemcsak bosszankodott fölötte... Széchenyi voltaképpen egy 1857-ben, szintén névtelenül megjelentetett írásra, a *Rückblickre* válaszolt, amely az osztrák kormány szócsöveként a Bach-rendszer jogosságát fejtegette... Összeesküvés gyanújára hivatkozva 1860. március 3-án házkutatást végeztek Széchenyi döblingi szobáiban, iratait elkobozták, és közölték vele, hogy az elmegyógyintézet megszűnik számára menedékhelyül szolgálni. Készült-e már a kirkatper ugyanúgy, mint bő két évtizeddel korábban Wesselényi Miklós ellen, vagy az elhallgattatás más módszerét szándékoztak bevetni? Széchenyi István érzékeny idegrendszerével és ép méltóságérzetével elébe ment az ellene szőtt terveknek. Nagyszombatról hirtétvasánapra, 1860. április 7-éről 8-ára virradóan végzett magával.

Nagycienki temetésén a kormány minden hírzárlata és közbeavatkozása ellenére legalább tízezer vettek részt. Április 30-án a Magyar Tudományos Akadémia és a pesti Belvárosi plébániatemplom gyásznappélyén nyolcvanezer ember gyászolta. Október 13-án a Tudományos Akadémia emlékezik rá és egyúttal a tizenegy évvel korábban kivégzett jeles nagyokra (1849 októberében az aradi tizenháromak után még sokan vesztették életüket az elretentő példát statuálás császári terve alapján). A reményre váló emlékezés által, amint Arany fejezte ki ódájában, önazonosságunk lehet világosabb és egészségesebb.

Végezetül érdemes tudnunk, hogy éppen Marosvásárhelyen készült el *Pletl Rita* kiváló tanulmánykötete *A döblingi Széchenyi eszméi világa és stílusa* címmel (megjelent a Kölcsey Füzetek XV. köteteként 2005-ben, kiadta a Kölcsey Intézet Budapesten).

Három kiemelkedő tudományos dolgozattal A fül-orr-gégészek dubaji világkongresszusán

„A tudást összekapcsolva jövőt teremteni egy jobb holnapért” – ezzel a mottóval tartották januárban az Egyesült Arab Emírségek Dubaj városában a 22. Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Világkongresszust, amelyet négyévenként tartanak meg. Rendezője az IFOS, azaz a Fül-Orr-Gégészeti Társaságok Nemzetközi Szövetsége, egy olyan apolitikus szervezet, amely körülbelül 120 tagország 50.000 fül-orr-gégész orvosát képviseli.

Bodolai Gyöngyi

Dr. Szócs Mihály, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem adjunktusa, fül-orr-gégészeti főorvos három tudományos közleménnyel jelentkezett, és mindhárom el fogadták bemutatásra a kongresszuson.

– *Mielőtt erről beszámolnánk, arra kérjük, hogy jellemezze összességében a nagyszabású rendezvényt.*

– A résztvevők száma 5500 volt, és mintegy 1500 tudományos közlemény hangzott el. A világkongresszus szervezeti kerete a fül-orr-gégészet kisebb szakterületekre való felosztása volt, amelyek az elmúlt években szétváltak és rohamosan fejlődtek. Napjainkban egy-egy szakterület olyan hatalmasra nőtt, hogy egy orvos pályafutását teljes egészében kitöltheti.

A fül-orr-gégészethez tartozik az otológia (fülgógyászat), a rinológia (orr- és orrmelléküregek gyógyászata), az audiológia (hallásproblémákkal foglalkozó szakterület), a fülészeti implantológia, a fej-nyak sebészet, a laringológia (gégészet), a foniátria (hangképző szervek rendellenességének gyógyítása), a logopédia (beszédhibák javítása), a fej- és arcplasztikai sebészet, az alvásmedicína, a gyermek-fül-orr-gégészet.

– *Milyen módon választották ki a bemutatásra kerülő tudományos előadásokat?*

– Erre a célra a részsakterületeknek megfelelően csoportosított tudományos bizottságok alakultak, amelyekben Amerika, Európa, Ázsia, a Közel-Kelet, Ausztrália tudományos személyiségeinek képviselői vettek részt.

Tudományos dolgozat bemutatása egy ilyen eseményen nagy felelősséggel jár, hiszen az előadó egy országot képvisel, tehát szakmai felkészültségének színvonala magas kell hogy legyen. Kivételesen igényes szakmai felkészültségre azért is szükség van, mert a tudományos rendezvényeket részszakonként szervezik, és a bemutatáshoz kapcsolódó kérdések egy olyan hallgatóságtól jönnek, amely ugyanarra a témára szakosodott, mint amit az előadó bemutat.

Személy szerint három tudományos dolgozatot küldtem a világkongresszusra. Az első az otológia, azaz a fülgógyászat területéhez kapcsolódott *Kockázatok és kihívások a fül-sebészetben* címmel, és mintegy 310 közép-fülműtét anyagából kiválasztott videóklipet mutatott be. A második dolgozat *Nekrotizáló nyaki fasciitis – tapasztalataink 14 esetről* címmel a fej-nyak sebészethez tartozó mély nyaki tályogok és azok szövődésének problémáit tárgyalja, nevezetesen a nek-

rotizáló nyaki fasciitist, amely napjainkban is 60 százalékos elhalálozáshoz vezet. A harmadik dolgozat pedig az onkológia területét érintő fej-nyaki rosszindulatú daganatok esetében a műtét után keletkezett szövethiányok pótlására használt új típusú lebennyel szerzett tapasztalatainkat mutatta be *Az arteria supraclavicularis fasciocutan lebennyel szerzett tapasztalataink* címmel.

Ha a tudományos bizottság úgy dönt, hogy a dolgozat tartalma figyelemre méltó, akkor egy vagy több órán át tartó prezentációt javasol a bemutatására, eltérően a szokásos nyolcperces prezentációtól, és a szerzők a kongresszus „előadóijává” (Speaker) vagy „oktatóijává” (Faculty) válnak. Meglepetésemre az IFOS tudományos bizottsága úgy határozott, az általam beküldött három dolgozat közül bármelyik megérdemel egy egy-órás prezentációt, nevezetesen „fő előadást” (Keynote lecture) vagy „gyakorlati képzést” (Workshop), én pedig kiválaszthatom a három közül azt, amelyik számomra jobban megfelel. A harmadikat választottam, és *Az arteria supraclavicularis fasciocutan lebennyel szerzett tapasztalataink* című dolgozatot egyórás workshop előadás formájában mutattam be. Így lettem „Speaker” a világkongresszuson. A másik két dolgozat mint ePoster került bemutatásra. Romániából egyetlen fül-orr-gégész kolléga sem részesült ebben a kitüntetésben. Figyelembe véve az IFOS méretét és szintjét, úgy gondolom, hogy ezt a lehetőséget tekinthetem pályafutásom egyik csúcának.

– *Hogyan sikerült a bemutatás? Milyen tanulságai voltak?*

– A dolgozatot a Fej-nyak sebészet szekciójában mutattam be négy amerikai és egy kanadai kolléga társaságában. Bemutatásom első oldalán Erdélyről, Marosvásárhelyről, a Kultúrpalotáról, a Tükörteremről, az orvostudományi egyetemről, a Megyei Sürgősségi Klinikai Kórházról mutattam be képeket. Bevallom őszintén, hogy ez a lehetőség, hogy erdélyi magyar orvosként egy ilyen magas

szintű rendezvényen képviselni tudjam kis közösségünket, nagy büszkeséggel töltött el. A dolgozat témájával kapcsolatos beszélgetések érdekesek voltak, megosztottuk saját tapasztalatainkat a fej és a nyak rosszindulatú daganatai kezelésének lehetőségeiről.

A sebész legnagyobb szakmai elégtétele az, ha a beteg minél elégedettebb a kezeléssel, illetve annak eredményével. Ahhoz, hogy az elért eredmények figyelemre méltók legyenek, és szakmai felkészültségünk színvonalát növelni tudjuk, a szakirodalom tanulmányozása mellett nagyon fontos az emberek kö-

zötti kommunikáció és annak fejlesztése, annál is inkább, mivel az utolsó évek során ennek hanyatlását tapasztaljuk életünk minden területén. A konferenciák, országos és nemzetközi kongresszusok gondolatok, törekvések, újítások, kockázatok, eredmények és kudarcok vállalására, továbbá olyan reális és különleges helyzetek megvitatására nyújtanak lehetőséget, amelyekkel sem könyvekben, sem az átlagos előadások bemutatása során nem találkozunk. Pályafutásom kezdetétől, 1990-től mostanáig, 33 éven keresztül egy-két évenként két tudományos közleményt adtam elő itthoni és Magyarországon megszervezett kongresszusokon és konferenciákon. 2017-től 2023-ig pedig két világkongresszuson és két európai kongresszuson tartottam előadást. Ezeket személyes eredményeimet és saját szakmai tapasztalataimat mutattam be.

Be kell vallanom, hogy amikor 1989-ben Bukarestben elkezdtem a fül-orr-gégészeti képzést, az első benyomás után elsődött tapasztaltam, hogy a sebészeti beavatkozások a mandulák és a „polipok” eltávolítására korlátozódnak, ami az akkori sebészeti ambícióimat nem elégítette ki.

– *Hogyan változtak az évek során az orr-fül-gégész szakorvos lehetőségei?*

– A kezdeti csalódás után rájöttem, hogy a műtétek palettája nagyon széles és nagyon összetett. A fül-orr-gégészethez tartozik a fej-nyak sebészet, a fülbébszet, az arcplasztika, a fej-nyak onkológiai sebészet, az endoszkópos orr- és orrmelléküregek-sebészet. A fül-orr-gégészet a legjobban felszerelt sebészeti szakterület, mivel számos olyan berendezést és műszert igényel, melyek segítségével rejtett, kis területeket tudunk áttekinteni és szükség esetén feltárni. Ide tartoznak az operációs mikroszkópok, audiometerek, timpanometerek, komplex hallásfelderítő berendezések, fülbébszeti készletek, orr-sinus endoszkópos készletek, bronchoszkópos készletek, nyelöcsőtükrözési készletek, felfüggesztett laringoszkópiás készletek, idegmonitorok stb.

Az évek alatt személyes erőfeszítések révén, külföldi tanfolyamokon és tapasztalatcseréken való részvételek során sikerült a szakterület legnehezebb ágait, a fej-nyak onkológiai sebészett, a fülbébszetet és az orrplasztikai műtéteket elsajátítani.

A fej-nyaki műtétek, mint például a totál pharyngo-laryngec-

tomia (teljes garat- és gégeeltávolítás) radikális nyaki lymphadenectomiával (nyirokcsomó-eltávolítással), ami történhet lebennypótlással vagy anélkül, komoly fizikai és szellemi megterhelést jelentenek a sebész számára, és akár 4-7 órát is eltartanak. A fej és a nyak régiói ugyanis fontos érrendszeri és idegrendszeri anatómiai képleteket tartalmaznak, melyek sérülése életveszélyes lehet. A fülműtétek is ebbe a kategóriába tartoznak, de itt ráadásul még az agy közelsége is komoly kockázatokat jelent. Egy idült gennyes középfülgyulladás vagy tympanoplastica (dohártyapótlás és hallócsontpótlás) műtéti megoldásához átlagosan négy óra szükséges.

– *Visszatérve a rendezvényre, milyen volt a hangulata?*

– A kongresszus légköre barátságos volt. A világ összes tájáról érkezett, nagyon különböző szociokulturális régiókhoz tartozó emberek úgy érezték, hogy egy hatalmas családhoz tartoznak, és életüket egy nemes humanitárius cél szolgálatának szentelik: kezelni, gyógyítani, a szenvedést enyhíteni, jobb életminőséget biztosítani a fül-orr-gégészeti betegségekben szenvedő embereknek. A tudományos összefogás mellett jelen volt egy lelki közösség rendkívüli légköre, egy pozitív hangulat, ahogy a teljesen ismeretlen kollégák lépten-nyomon mosolyogva üdvözölték egymást, vagy kezét fogtuk a folyosókon, a konferenciatermekben. Mindenhol szakmai és tudományos őszinteséggel találkoztam. Bemutatásra kerültek a sebészi beavatkozások problematikái és szövődésényei is, a tévedések elemzése és azok kijavítási lehetősége. A dolgozatok a személyes és a munkaközösség önfejlesztésére irányuló erőfeszítéseket tükrözték, annak érdekében, hogy minél komolyabb szakmai teljesítményt tudjunk nyújtani betegeinknek. A prezentációk fotó- és videódokumentációja magas színvonalú volt. Nagyon sok esetben örömmel tapasztaltam, hogy a kivetített előadás azt a szakmai problematikát tárgyalja, amellyel otthon a hétköznapi gyakorlatban is gyakran találkozom.

– *Milyennek látta a kongresszust befogadó várost?*

– Az a hihetetlen fejlődés, amit Dubaj

néhány évtized alatt elért, az a hely, ahol 200 nemzetiség harmóniában és biztonságban él, kiváltotta az egész világ csodálatát. Ottlétem alatt azt tapasztaltam, hogy e lenyűgöző városnak a szellemisége, amelynek jelképe a fejlődés, a társadalmi élet minden területén jelen van. Akármerre jársz, az emberek különleges tisztelét tapasztalod mindazért, amit a társadalomnak sikerült megvalósítania, a város hangulatát pedig a rend, a nyugalom, a biztonság és kiegyensúlyozottság urálja.

Elképzeltető, hogy egy autokratikus rendszerben, ott, ahol a törvények megszegéséért alkalmazott szigorú büntetések összefonódnak a szabad kereskedelemmel és üzleteléssel, ahol egyenlő lehetőség adódik az odavonzott különböző nemzetiségek számára a munkára, a tanulásra és az egyén kreatív képességeinek kibontására, ahol az emberi érték megfelelő társadalmi helyre kerül és megbecsülésre talál, lehetővé vált ez a csodálatos fejlődés.

Hasonlóképpen a medicinában is a szigor, az őszinteség, a fegyelem, az önmagad iránti igényesség, az önmeghaladással, a kockázatvállalással és az új tudományos felfedezések mielőbbi gyakorlatba ültetésével kombinálva, továbbá a szenvedőkkel való együttérzés, a szenvedések megszüntetésére irányuló odaadás az orvostudomány természetes és harmonikus fejlődésének alapját képezik – osztotta meg a dubaji világkongresszuson tapasztalt élményeit dr. Szócs Mihály egyetemi adjunktus, fül-orr-gégész főorvos.

Nadrágtörténet és -divat

A nadrág kényelmes viselet, télen melegít, bő, szelős változatát pedig, ami a testhez simuló nadrág után újra divatba jött, nyáron is kellemes viselni. A természeti népeknél mindkét nem képviselői hordtak nadrágot, jóval később csak a férfiak kiváltságává vált. A világ több országában viszont, mint például Törökország, Japán, Korea, India, Kína, a népi női viseletben megmaradt a nadrág.

Casoni Szálasi Ibolya

Bár a történelem folyamán sokáig korlátozták, sőt törvény tiltotta viselését, a fejlődés során a nadrág – kényelmessége folytán – mind nagyobb helyet vívott ki magának a női ruhatárban, míg végül annak elengedhetetlen részévé vált.

Természetesen már régebben is, még a XIX. század előtt is hordtak nadrágot a nők. Jeanne d'Arc is viselt nadrágot bizonyos alkalmakkor. Az egyik legismertebb nő, aki a XIX. században nadrágosztűmöt hordott, George Sand, a férfinevet felvett író volt.

Luisa Capetillót, aki szakszervezeti vezetőként Puerto Ricóban az érvényben lévő törvényt áthágyva nadrágot vett magára, 1919-ben börtönbüntetésre ítélték. Az első között híres színésznők, Marlene Dietrich, Katherine Hepburn és Coco Chanel, az elismert francia divattervező viseltek gyakran nadrágot.

A II. világháború idején a harcoló férfiak helyett a nők dolgoztak a gyárakban; munkaidőben kezdetben a férjük, majd a saját nadrágjukat viselték. 1960-ban mutatták be az első, nők számára készült farmernadrágot és a női szmokingot is.

1969-ben Barbra Streisand nadrágban vette át az Oscar-díjat. Jackie Kennedyvel kezdődően az amerikai elnököseken is gyakran lehetett nadrágot látni.

Mára már általános lett, és a szoknyánál, ruhánál gyakoribb viseletté vált a nők körében.

A visszatérés után vegyük számba, hogy manapság milyen nadrágtípusok divatosak.

Először is minden hölgynek meg kell találnia az egyéni stílusának megfelelő nadrágot, nadrágokat. Ami a divatos színskálát illeti, kezdjük a pasztellárnyalatú orgonailálával, rózsaszínnel, bébikékkel, pezsgőszínű árnyalattal, viszont bármilyen színű és mintájú nadrág divatos, ha viselni tudja az, aki magára veszi.

A divattervezők idén azt ajánlják, hogy keverjük a stílusokat, vagyis elegáns nadrágokhoz viseljük topokat, casual, azaz praktikus, de mégis elegáns dzsekiket, így exkluzív megjelenést lehet elérni.

Első helyen említjük meg a valódi BÖRBŐL készült elegáns nadrágokat, melyek jó befektetést jelentenek hosszú távra. A MÜBÖR nadrágok már sokkal jobban kihasználhatók, mind munkába, iskolába, mind egy esti eseményre felvehetőek.

A sokzsebes női CARGO nadrágok – melyeket tulajdonképpen a munkaruha ihletett – kényelmességük és sokoldalúságuk miatt közkedveltek.

Egy másik nagyon kényelmes fazon a női TRÉNINGNADRAG, melyet ma már nemcsak sportolásra vagy szabadidőben, hanem a mindennapokra, munkába vagy az iskolába is viselhetünk a divattervezőknek köszönhetően.

A rövidítve „camónak” nevezett TEREP-SZÍNŰ nadrágok (camouflage pants) is gyakori darabjai idén a női ruhatárnak.

A *skinny*, vagyis az egyenes szabású darabok elegánsak, és könnyen beilleszthetők a mindennapi ruhatárba.

A legdivatosabbak viszont a bő szárú, magas derekú változatok.

Az utóbbi években közkedvelt HÁROMNEGYEDES nadrágok is a topon maradnak az idej, főleg tavaszi és nyári szezonban.

A CHINOS nadrágokat is szívesen választják kényelmességük miatt. Ezek tulajdonképpen pamutból készült nadrágok, elől két zsebbel; a sportos és az elegáns szabás ötvözésével tervezik őket, és viselhetők mindennap, a munkahelyre és a szabadidőben is, a hozzá illő felsők és kiegészítők függvényében.

A KATONANADRAG is egy időtlen darabja a női ruhatárnak. Szintén sokféle módon társítható.

A FEHÉR női nadrág is már klasszikus-számba menő nagyon elegáns darab, és mint a fekete nadrág alternatívája, könnyebben társítható, modernebb, könnyebben viselhető.

A '70-es évekre visszamutató TRAPÉZNADRÁGOK is topon lesznek idén. Viseljük ezeket modern felsőkkel, válasszunk magas derekú változatokat, és kombináljuk magas sarkú lábbelikkel a nyújtó hatás érdekében.

A CULOTTES nadrágok is nagyon kényelmesek, modernek és divatosak. Ugyanakkor a szabásuk miatt – mivel bőveek, magas derekúak, és a hosszuk a térd és a boka között váltakozik – minden alkathoz találnak, ezért ezeket az utcai stílus nagy sztárjának is nevezik.

A maxiszoknyát eszünkbe juttató BŐ SZABÁSÚ női nadrágok főleg a meleg időszakban ideálisak, viszkózból, se-lyemből, vászonból. Ha világos színűek, fehérek vagy merész mintásak, mind divatosak.

A '70-80-as évek MAGAS DEREKŰ nadrágjai is visszajöttek divatba, a KLASSZIKUS nadrágok az irodai stílus fő

elemét képviselik, viszont mindenfelé hordhatók, a kiegészítők függvényében.

Megemlíthetjük még az egyenes szárú nadrágot, a testhez álló skinnyt, a kockás nadrágot, a szoknyanadrágot, a palazzo nadrágot, a rövidnadrágot, az alkalmakra viselhető elegáns nadrágok sokaságát és a már említett sportos női nadrágokat.

Ember és állat harmóniája

Lakótelepi cicagondok

Egyre többen szeretjük és etetjük a lakótelepekre beszállított vagy ott született cicákat. Az állatok etetése mellett azonban az igazi gondoskodás sokoldalúbb kellene legyen, oltásoktól, féregtelenítéstől kezdve az élősködők elleni védekezésig, betegség esetén a kezelésükig, hogy ne terjesszék a kórt. Mindezt azonban rendkívül kevesen vállalják fel, így marad az ivartalanítás vagy sterilizálás, ami állandó vita forrása. Pedig a macskák ivartalanítását vagy sterilizálását nem jogaiknak megcsorbításaként kellene értelmezni, ugyanis az állatvédelem szerves részét képezi.

Szer Pálosy Piroska

Egyik-másik állatvédő egyesület időnként ingyenes sterilizálási akciót szervez, de érdekes módon a vártnál kevesebben élnek a lehetőséggel. A cicák túlszaporodását leggyakrabban bosszantónak, mások sajnálatosnak tartják, de vannak olyanok is, akik a sterilizálás ellen tiltakoznak, mondván, hogy az kegyetlen beavatkozás a természet rendjébe.

Mindez sok esetben konfliktus forrása a cicabarátok és azok között, akik nem szeretik, ha parkoló autójukon sütkérezik a kis doromboló, ezért nem hátrálnak meg attól sem,

Anyacica

Fotó: Szer Pálosy Piroska

hogy dobozokban mérget helyezzenek az épületek mellé.

A cicabarátok számára aligha lehet aranyosabb látvány a bolyhos kiscicáknál, de sajnos nem minden gazdátlanul született cicababa talál magának otthont. Azok, akik közelebbről is követik a lakótelepi árvák életét, megfigyelhetik, hogy miután a gazdátlan macskák egymással vagy más kijáró macskákkal párosodnak, a kölykök élete többnyire szenvedésből áll, és számtalan veszélynek vannak kitéve. Azzal, ha sikerül ivartalanítani vagy sterilizálni egy macskát, az állat felesleges szenvedéseit lehet megelőzni.

A szakemberek szerint az ivartalanításnak rengeteg előnye van. A kasztrált macskák kevésbé agresszívek, megbízhatóbbak, és kisebb területre van szükségük, ezáltal a

kijáró macskáknál csökkenhet a balesetek és verekedések esélye. A nőstény macskák nem tüzelnek többet, a kandúrok pedig felhagynak a kellemetlen jelöléssel. A kasztrált macskák élettartama átlagban magasabb, mint a nem ivartalanított társaiké, nyugodtabbak és kiegyensúlyozottabbak; az eljárással megakadályozható a túlszaporodás.

A macskák már az első életévükben ivaréretté válnak. Egyes fajtatiszta macskáknál ez kicsivel tovább tart. Egy nőstény macska évente átlagosan kétszer ellik, egy alkalommal 2-6 kölyök jöhet világra. Így tehát egy macska 10 éven belül kb. 80 kiscicát szül, amelyek hasonló ütemben szaporodhatnak, azoknak a kölykei ugyancsak, és így 10 év elteltével több százezer kismacska láthat napvilágot. A nem

kívánt kiscicákat sokszor az utcára teszik, megölik vagy a legjobb esetben gazdára találnak.

Mind az ivartalanítás, mind a sterilizálás során természetlenné teszik az állatot annak érdekében, hogy megakadályozzák a nem kívánt szaporulatot. A nőstény macska ivartalanítása során a hormontermelő szerveket távolítják el, kandúroknál a heréket, nőstényeknél pedig a petefészket. Ez egy olyan rutinműtét, amelyet a legtöbb orvosnál el lehet végeztetni.

A sterilizálás is megbízható módja a természetlenné tételnek, ez esetben az ondóvezetékét, illetve a nőstény esetében a petevezetékét kötik el. A megtermékenyülés esélytelenné válik, de semmi más nem változik, a hormontermelés és szaporodási ösztön változatlan marad. A szaporulat elkerülését tekintve mindkét módszer egyaránt megbízható. Az ivartalanításnak

azonban nagyobb hatása van az állatra, tehát a gazdikra is. Mivel a beavatkozás befolyásolja a hormontermelést, az állatoknál megszűnik a szaporodási ösztön, ami ahhoz vezet, hogy nyugodtabbak és kevésbé agresszívek. Gyakorlott macskatartók, állatvédő egyesületek és állatorvosok az ivartalanítást részesítik előnyben, mert az a nem kívánt viselkedés leállításával teljesebb megoldást jelenthet. A műtét-hez megfelelő időpont több tényezőtől függ, például az egyéni fejlettségétől vagy a fajtától. Egyéb-iránt ajánlott a macskákat a nemi érés előtt (6-8 hónap) megműtteni, de gyakori a korai macskaivartalanítás is, ami 8-14 hetes korban már elvégezhető. Egyes macskák az ivartalanítást követően lustábbak lesznek, és az elhízás veszélye is fennáll, ezért nem árt csökkenteni az eledel mennyiségét, hogy az állat tartani tudja műtét előtti testsúlyát.

Fotó: Mezey Sarolta

Az asztrológus gondolatai

Toth Sándor

Móttó: „A fény mindig utat mutat annak, ki a mélyben kutat.”

Kedves Olvasók!

Idén április 20-tól május 21-ig tartózkodik a Nap a Bika jegyében. A természet mifelénk a gyarapodással van „elfoglalva”. Minden látványosan életre kel, „stabilizálja” magát, virágba borul, és a hőmérséklet is emelkedik. Évtizedekkel ezelőtt ilyenkor nyílt meg a strand, pontosabban május 1-jén, és már alig vártuk, hogy habfőhár testünket megmutassuk a napfénynek. A görög mitológiában Zeusz hófehér bika képében jelent meg a csodaszép föníciai királylány, Europa előtt, akit elrabolt, Krétára vitte, és nemzett neki három gyermeket. Manapság annak lehetünk tanúi, hogy Európát újra elrabolják a normalitás világából, és minket, az itt élő gyermekeket ilyen-olyan kreált, mondvasinált indokokkal kirabolnak, ellehetetlenítenek. Klímahisztéria, migráció, Covid-rettegés, gazdasági leállás, most pedig a háborús infláció sújt, és indulhat a recesszió. Hurrá! A háttérhatalom mesterterve kiválóan alakul az átlagemberek, a többség rovására.

A Bika-jegy uralkodó planétája a Vénusz. A szerelem istennője hús-vér kapcsolatokra ösztönzi a mindenkorihalandót. A platói szerelem, bár egyre divatosabb a virtuális világ térhódítása kapcsán, tulajdonképpen a be nem teljesült, a testiség megvalósulása nélküli érzelmet jelöli. A szerelem egy birtokló, kisajátító érzés. A mennyországból a pokolba repítheti az embert, jó esetben ellenkező irányba. Annyi bizonyos, hogy aki megtapasztalta, az

mosolyogva bólogat, olyan állapot, ami nem kompatibilis a józan ésszel. Persze, aki benne van, azt gondolja, hogy éleslátó, a környezetének racionálisabb fele számára pedig úgy tűnik, mint aki elvesztette a szeme világát. Nem látja a fától az erdőt, főleg úgy,

hogy még sűrű rózsaszín köd is nehezíti könnybe lábadt tekintetét. Aki a szerelemre alapozza a kapcsolatát, úgy jár, mint aki tavasszal álomra hajítja a fejét, majd késő ősszel ébred. A tudósok szerint azért múlik el ez a felfokozott érzelmi állapot, mert az ember képtelen lenne hosszú távon mentálisan elviselni ilyen intenzív ingereket. Feltehetnénk a kérdést, hogy legyünk-e szerelmesek vagy ne? Sören Kierkegaard dán filozófus, nagy magányos gondolkodó talán így fogalmazna: ha szerelmes vagy, megbánod, ha nem vagy szerelmes, azt is megbánod. Ha szerelmes vagy, ha nem vagy szerelmes, így is úgy is megbánod.

A Bika ember számára fontos a szerzés és a felhalmozás. Akkor érzi magát biztonságban, ha mindent birtokol, ami a nyugalomát és a jólétét szolgálja. Azt érdemes tisztáznunk, hogy nem csak a Bika-periódusban született emberek „bikák”. A születés pillanatára elkészített térképen más planéták is állhatnak a Bika jegyében,

nem beszélve az ascendenőről, mely még inkább jellemzi az egyént, mint a napjegy. Arra igyekszem felhívni a figyelmet, hogy a Bika-érintettség elnagyolt becsléseim alapján legalább az emberek negyedét érinti. Emiatt a biztonság kérdésében elég szépszámú honfitársunk érintett. Az a rossz hír, hogy ez a kategória – mármint az anyagi biztonság – gyakorlatilag nem létezik. Ez azért van így, mert az életünkben bármennyi anyagi, pénzügyi tartalékot halmozunk fel, akármikor köddé válhat. Ha valakinek benne van a sorsában a szegénység, az szegény is lesz. A veszteség tapasztalata a hitünk próbára tétele. Olyan erős hitrendszert kellene kiépíteni, melyet semmilyen külső válság nem ingat meg. A jelen világhelyzet ezt a szellemi tanítást mindenképpen hordozza. Annak fog fájni a legjobban, ami zajlani fog a közeli jövőben, aki kapaszkodik, ragaszkodik, és képtelen a változásra, az alkalmazkodásra. Minden átalakulóban van. A régi rend cseg-ropog, és lassan, de biztosan összedől. Ujfajta hatalmi struktúra van kialakulóban, melynek sok áldozata lesz, és talán ez alól mi sem fogunk kivételt képezni. Más lehetőségünk nincs, mint kiterjeszteni gondolkodásunk határait, felismerni a Valóságot, megérteni az ok-okozati összefüggéseket. Az elfogadó szeretet perspektívájából tudatos cselekedeteinkkel hozzátehetünk a világhoz és annak jobbításához. Minden szellemi út azt tanítja, hogy a magunk jobbítása a kulcs annak a társadalomnak az emeléséhez, melyben élnünk s halnunk kell.

Vigyázzanak magukra és egymásra!

Véleményüket, gondolataikat megírhatják az asztros@yahoo.com e-mail-címre.

Hungarikum lett a hőveji csipke és a pozsonyi kifli

A Hungarikum Bizottság döntése értelmében a hőveji csipkével és a pozsonyi kiflivel bővült a Hungarikumok Gyűjteménye – jelentette be keddi sajtótájékoztatóján Budapesten az agrárminiszter.

Nagy István a testület indoklását ismertetve elmondta, hogy az egyedülállóan változatos hőveji csipke eredete a 19. századig nyúlik vissza, és gyorsan hírnevet szerzett a Győr-Moson-Sopron vármegyei községnek. Az 1962-es brüsszeli vilákiállítás aranyéremmel jutalmazták, 2017 óta az UNESCO szellemi kulturális örökség nemzeti jegyzékének része. A pozsonyi kifli a téli ünnepek hagyományos magyar süteményeként válhatott hungarikummá. Első receptje Czifray István 1830-ban megjelent Magyar nemzeti szakácskönyvéből ismert, 2012 óta a hagyományos különleges termék címet viseli – tette hozzá az agrárminiszter.

A hungarikumok az ország arculatának mindennapi és mindennél jelen lévő építőkövei, amelyek szavak nélkül mesélnek a magyarokról, a hagyományokról, a leleményességükről – hangsúlyozta a tárcavezető, aki arra biztat minden közösséget, hogy a hagyományait jelöljék a helyi értéktárakba, mert azok ezt követően nemzeti értékek, akár hungarikumok is lehetnek. Közös feladat megismertetni és megszerettetni a nagyvilággal az ország kiváló ételeit és italait, csodálatos természeti adottságait, művészeti örökségét, a magyar tehetségek teljesítményét. Az értékek védelme az identitás- és hagyományörzést, a kultúra átörökítését is segíti, méghozzá nem az elkülönülés, hanem a nemzeti összetartozás igényével – hangsúlyozta Nagy István.

A Magyar Értéktár bővítéséről a magyar életmód és a nemzeti értékek védelméért felelős miniszterelnöki biztos számolt be. V. Németh Zsolt közölte, hogy kiemelkedő nemzeti értéké nyilvánították a lángost, amit ma már nem csak a magyarok ismernek és szeretnek, valamint a kubikusságot, amely a 19. század második felében, az alföldi csatorna-, út- és vasútépítések idején vált híressé mint jellegzetesen magyar vándormunkás tevékenység. Bár a gépek terjedésével elvesztette a jelentőségét, emléke máig él, Csongrád városa még szobrot is állított a kubikusoknak – tette hozzá.

A 2012. július 1-jén hatályba lépett törvény szerint a hungarikumok a magyarságra jellemző tulajdonságaikkal, egyediségükkel, különlegességükkel, minőségükkel a magyarság csúcsteljesítményei. A Hungarikumok Gyűjteményét a kiemelkedő nemzeti értékeket tartalmazó Magyar Értéktár követi, az értéktár alapjait a megyei, az ágazati és a külhoni értéktárak alkotják. A Hungarikumok Gyűjteményébe a Hungarikum Bizottság 31. ülését követően 87 nemzeti érték, a Magyar Értéktárba 150 nemzeti érték tartozik. (MTI)

1.		LERONGYÓLÓDOTT EMBER	BECÉZETT SÁRA	... DANT VI-TIA (TÉTLEN-SÉG SZÜ-LI A BÜNT)	TYÚKHANG	FRANCIA ARANY	BORÁSZ-ESZKÖZ	SZELID VAD	ELADÓ	... VENIAVER-BO (BOCSÁ-NATTAL LE-GYEN MONDVA)	AZ EZÜST VEGYJELE	LYUKAS SZÖVETRE VARRJÁK	HAMIS ÚJ-GUINEA INDONÉZ NEVE	ÁTALAKI-TÁSRA UTALÓ ELŐTAG	EURÓPAI ÚRKUTATÓ HIVATAL (RÖV)	MEZTELEN MŰALKO-TÁS
Alain Delon véleményét idézzük a rejtvény főszóiban.		A														B
2. U		ZSIDÓ ÜNNEP						MEREVSÉG (LATIN)					NAPSZAK GUMITÖMLŐ			
	E LAPRA JEGYZŐ	FED. TAKAR RÉGI APRÓ-PÉNZ				GYAPOT-FONAL					NÉVSOR					FÉLNŐI ... CALLAS (SZOPRÁN)
AFRIKAI ÁLLAM					FÁRÓL FÁ-RA UGRÁL ORVOSILAG KEZEL					CHATEAU-BRIAND-MŰ NŐI NÉV (AUG. 18.)					MAGATLANI IHLETET ADÓ	
... KALEH (DUNAI SZI-GET VOLT)			INDÍTÉK		KICSINYÍTÓ KÉPZŐ		RANGJELZŐ ELŐTAG		BALZSAM			A NÁTRIUM VEGYJELE			NÉMET ÍRÓ (KARL)	
TARTOZÁST MEGFIZET			BECÉZETT SZÜLŐ					FELSŐ FÖLDRETEG					MASSZI-ROZÓ			
FLORIDAI VÁROS					SVÁJCI VÁROS TALJÁN				ERŐGÉP					DAMASZKUSZ LAKÓJA		
MŰVÉSZET (LATIN)			HELYES CSE-LEKEDET				D-AMERIKAI FÜVES PUSZTA					LATIN CSONT			CÍMER-MADÁR	
ÁSVÁNYI FŰSZER LÉTEZIK		ÉTÉLT TESZ AZ ASZTALRA				...KUROSA-VA (RENDEZŐ)					ZENEDRÁMA					AMPER (RÖV)
	BUDAPESTI SPORTKLUB					TOLNA M. HELYSÉG					BESZÉLŐ					NÉMA KÁNI FÉL TUCAT
TELLER ... (ATOMFIZI-KUS)			KETTÓS BETŰ		JÓTÉKONY-KODIK		FÉL NŐTA!		FÉLSZÁZI			ÉTLEN GÉMI			FELTÉVE	ILYEN RÓZSA IS VAN
KÖNNYŰ NYÁRI CIPŐ ELŐÁZSIAI ÁLLAM					TRAKTOR-MÁRKA		VIZET FO-GYASZT						LENT (RÉG.)			
					PONTOK SORA				CSILLAGÁ-SZATI TETŐ-PONT					... TROLL (HEINE)		
NÉMET IGEN		VÁLASZOL					RÁDIÓ-LOKÁTOR									VÉDELMEZ
L.N.J.		A BŐR VEGYJELE					EZERI!									RÓMAI 500

Április 13-i rejtvényünk megfejtése: **Az ajándék csak hálátlanságot szül, a kölcsön ellenséget.**

Tisztul a víz a 2. ligában

Farczádi Attila

Két klub már biztos, hogy kiesik a labdarúgó 2. ligából: a Konstancai Unirea és a Temesvári Ripensia is búcsúzik a bajnokságtól, és jövőre egy osztállyal lennebb folytatja. A két alakulat azonban merőben különböző helyzetből kénytelen megbarátkozni a gondolattal: míg a korábban a Bukaresti FCSB finanszírozásában amolyan tartaléksapattként működő tengerpartiaknál a télen történtek (a fővárosiak megvonták anyagi támogatásukat, így a bizonytalanná vált gazdasági helyzetben több játékos távozott, és még a visszalépés gon-

dolata is felmerült) előrevetítették a várható következményt, amelyet a legutóbbi két fordulón elszenvedett, egyaránt 9-0-s, megalázó vereség is megerősített, Temesváron, a Ripensianál nagy szomorúsággal fogadták a helyzetükben bekövetkezett nem várt fordulatot. A bánsági alakulatra amolyan erős középcsapatként tekintett a szakma, azonban a mostani bajnokságot erősen elrontották, így a másodosztályban töltött hat idény után most búcsúzni kényszerülnek a mezőnytől, mivel az alsóházi rájátszás 4. fordulójában kikaptak a Progresul 1944 Spartactól, és ezzel hatpontos hátrányba kényszerültek bukaresti riválisukhoz képest. A hátrányt nincs módjukban behozni, ugyanis már csak két meccsük maradt hátra, és az egymás elleni összecsapást 1-0-ra elvesztették.

Temesvár kettőzhet a búcsúzó csapatok száma tekinteté-

ben, hiszen a Politehnica is nehéz helyzetbe került: az utolsó helyen áll az A csoportban. Öröm az ürömben viszont, hogy csak négy ponttal vannak lemaradva az osztályozóra feljogosító ötödik helyezetthez – a Bukaresti Metaloglobushoz – képest. A bajnoki hajrában azonban jelentősen fel kell javulniuk és pozitív eredménykort produkálniuk, ha jövőre is a másodosztályban szeretnének szerepelni.

Az alsóházi A csoport tabellája

1. Sellemberk	3	3	0	0	6-2	33
2. Csíkszereda	4	2	1	1	6-4	33
3. Slobozia	4	0	2	2	6-8	33
4. Slatina	3	0	1	2	0-4	28
5. Metaloglobus	3	0	2	1	4-5	23
6. Nagybánya	3	1	2	0	3-2	21
7. Politehnica	4	2	0	2	5-5	19

Az alsóházi B csoport rangsora

1. Brassó	3	3	0	0	16-2	37
2. Chiajna	3	2	0	1	5-3	35
3. Zsilvásárhely	4	2	1	1	10-6	32
4. Újszentes	3	2	0	1	5-3	30
5. Progresul 1944 Spartac	3	2	0	1	11-4	23
6. Ripensia	4	0	1	3	2-6	17
7. Unirea	4	0	0	4	2-27	12

A CSA Steaua nyerte a felsőházi rangadót a Dinamo 1948 ellen

Bukarestben teljes rendőrségi készütség mellett és telt ház (több ezer nézőtéri helyet biztonsági megfontolásból üresen hagytak a szervezők) előtt rendezték meg a CSA Steaua és a Dinamo 1948 rangadóját, kedden. A védelmi minisztérium csapata vezeti a rangsort, az egykori belügyesek egyelőre kevésbé esélyesek a közvetlen feljutást jelentő első két hely megszerzésére, inkább az osztályozóra pályázhatnak. Esélyüket rontja, hogy román politikusok jogszabályi módosítási javaslatot készítenek tenni, hogy a minisztériumi ernyő alatt működő CSA Steauának lehetővé tegyék a feljutást, amit a jelenlegi szabályozás kifejezetten tilt.

A rangadót 2-0-ra a CSA Steaua nyerte. A nem túl magas színvonalú mérkőzés inkább a bántó játékevetői hibák, a nézőtéri tűz és a pirotechnikai eszközök tiltott használata, valamint a meccsre vonuló ultrák rendbontásai okán marad emlékezetes.

A Real Madrid és a Milan jutott elsőként a BL elődöntőjébe

Elsőként az AC Milan és a címvédő Real Madrid jutott a labdarúgó Bajnokok Ligája elődöntőjébe: előbbi ugyanúgy 2-0-ra verte a Chelsea-t a keddi visszavágón, mint egy hete, míg utóbbi hazai sikerét követően 1-1-es döntetlennel jutott tovább a Napoli ellen.

A Chelsea nagy lendülettel vetette bele magát a találkozóra az első, madridi mérkőzésen összeszedett kétfős hátránya ledolgozásáért, ám a címvédő Real Madrid átvészelte a kritikus időszakot. Kiegyenlített húsz perc után a szünet előtt ismét a londoniak veszélyeztettek és hagyták ki a játé-

rész legnagyobb helyzetét: Thibaut Courtois bravúrral védte Marc Cucurella közeli kísérletét. A fordulást követően egy kontrából betalált a Real Madrid, ez megtörte a Chelsea lendületét, a hajrához közeledve pedig egy üres kapuig kijátszott helyzetből Rodrygo megszerezte második gólját is.

A másik keddi mérkőzésen az egygólos hátrányban lévő Napoli szintén óriási lendülettel kezdett, záporoztak a beadások és a lövések Milan kapuja felé, de a piros-feketék védelme állta a sarat. A Milan, amint kiszabadult a szorításból, jószerivel az első akciójából 11-eshez jutott, de Olivier Giroud lövését Alex Meret hártotta. A nápo-

lyiak sérülések miatt már az első félidőben kettős cserére kényszerültek, míg a milánóiak a szünet előtt vezetést szereztek, miután Rafael Leao felpályás szülője után tökéletesen szolgálta ki Giroud-t. A térfélcserét követően is az olasz bajnokság listavezetője játszott fölényben, de igazán komoly nyomást nem tudott a Milan kapujára gyakorolni. A hajrá kezdetén aztán végérvényesen összetörték a nápolyi remények, mert a kezezésért megítélt büntetéstől sem sikerült betalálniuk: a grúz Hvicsha Kvarachelia lövését Mike Maignan hártotta. A 93. percben a nigériai Victor Osimhen találatát így csak szépségtapaszt jelentett a Napoli számára.

Eredményjelző

Labdarúgó Bajnokok Ligája, negyedöntő, visszavágók:

* Chelsea (angol) – Real Madrid (spanyol) 0-2 (0-0), továbbjutott: a Real Madrid kettős győzelemmel, 4-0-s összesítéssel.

Gólszerző: Rodrygo (58., 80.).

* SSC Napoli (olasz) – AC Milan (olasz) 1-1 (0-1), továbbjutott az AC Milan, 2-1-es összesítéssel.

Gólszerzők: Osimhen (90+3.), illetve Giroud (43.).

Ma az Európa-ligában és az Európa-konferencialigában

A negyedöntő visszavágó mérkőzéseivel folytatódik ma a labdarúgó Európa-liga és Európa-konferencialiga. A program (zárójelben az első találkozó eredménye):

* Európa-liga: AS Roma (olasz) – Feyenoord (holland) (0-1), Sevilla (spanyol) – Manchester United (angol) (2-2), Sporting CP (portugál) – Juventus (olasz) (0-1), Union Saint-Gilloise (belga) – Bayer Leverkusen (német) (1-1);

* Európa-konferencialiga: AZ Alkmaar (holland) – Anderlecht (belga) (0-2), Fiorentina (olasz) – Lech Poznan (lengyel) (4-1), Nice (francia) – Basel (svájci) (2-2), West Ham (angol) – Gent (belga) (1-1).

Elvették a szép búcsú lehetőségét

Bálint Zsombor

Nem volt igazán nagy tétje a Sirius és a KSE két győzelemig tartó párharcának, hiszen a bajnoki 7. és 8. helyen kellett osztozkodnia a két csapatnak. Az első meccset a kézdívsárhelyiek nyerték, s bár az esetleges harmadik mérkőzésen, amelyet hazai pályán játszhattak volna, ugyancsak ők lettek volna az esélyesebbek, a sorozat Marosvásárhelyen rendezett második összecsapását mégis szerette volna megnyerni a helyi gárda – hogy győzelemmel búcsúzzon a ligeti sportcsarnok közönségétől. Ezt a lehetőséget azonban elszalasztotta, mert bár a játékosai bosszantó hibákat is elkövettek, néhány olyan játékevetői döntés is sokat nyomott a latban, amelyeket elrettentő példaként is mutogathatnak a bíróképző tanfolyamon.

Hosszú ideig kiegyensúlyozott volt a meccs, s bár az el-

lenfél sokszor felkínálta a lehetőséget, a Sirius nem tudott komolyabb előnyt kialakítani. Elsősorban a lepattanózásban nőttek a hazaiak fölé a vendégek, így hiába értékesítették ezáltal jó arányban a dobásokat. Az egyensúly a harmadik negyed közepe táján tört meg, amikor a KSE egy elképesztő öt triplás sorozattal 11 pontra elhúzott.

A Sirius az utolsó negyedben megpróbált felzárkózni, és ez kis híján sikerült is, ám Coopernek is, Podunavacnak is gyakorolnia kell még a palánk alóli ziccerek értékesítését, de több bátorság is szorulhatott volna némelyekbe. Hiszen Sólyom Sára 4/4-et dobott távolról, mégis mindenki Coopertől várta a befejezést, akinek csak 38%-os mutatója volt mezőnyből ezen a meccsen.

Ami pedig a játékevetőket illeti, nem az a nagyobb gond, hogy az ellenfél 24 szabaddobást próbálhatott értékesíteni,

míg a Sirius csak 16-ot, sokkal inkább a döntő momentumokban hozott elképesztő döntéseik voltak meghökkentők. A Vlad Potra által Podunavac ellen befújt lépéshiba – amikor a támasztólába meg sem moccant, és a Sirius éppen egy birtoklásnyira akarta megközelíteni az ellenfelét – csak az első a sorban. Aztán Ioana Drăgoi az ötödik személyi hibát ítélte Garrett-Hammert ellen, amikor utóbbi feltartott, egy pillanattal sem leengedett kezében akadt el Hawks, ami a kipontozódás mellett újabb két pontot is hozott az ellenfélnek. Minderre a koronát Vlad Potra kilenc másodperccel a vége előtt tette fel, amikor 75:77-nél Podunavac megfogta az ellenfél második szabaddobásánál a lepattanót, Hawks is szerette volna megszerezni, a Sirius játékosai azonban erősebbek voltak. Ezt azonban a bíró nem várta meg, hanem gyorsan egyebet ítélt, az alternatív szabály szerint bedobással a KSE javára, amivel gyakorlatilag végleg elvette az egyenlítés lehetőségét.

Ezzel lezárult a bajnoki idény a Sirius számára, amely a 8. helyen zárta a bajnokságot. Lehetett volna jobb? Az idény elején kétségtelenül más volt a célkitűzés. Az elemzéssel azonban még visszatérünk.

Jegyzőkönyv

Női kosárlabda Nemzeti Liga, rájátszás, 3. kör, 2. mérkőzés: Marosvásárhelyi Sirius – Kézdivásárhelyi KSE 75:79 (17-19, 19-19, 18-23, 21-18).

Marosvásárhely, Simon László-sportcsarnok, 120 néző. Vezette: Ioana Drăgoi (Temesvár), Vlad Potra (Kolojzvár), Andrei Răileanu (Focșani). Ellenőr: Radu Buczeran (Temesvár).

Sirius: Sólyom 16 pont (4), Cooper 16 (2), Lipovan 15 (2), Garrett-Hammert 14 (1), Horobec 10, Podunavac 4, Feiseș, Ignatcsenko, Ciciovan. Kispadon: Oancea, Moga, Szász.

KSE: Hawks 27 pont (3), Córdá 19 (4), Biszak 14 (2), Wilson 11, Bara Németh 6, Domokos 2, Kozman. Kispadon: Marthi, Lénárt, Nagy.

A felvétel egy korábbi mérkőzésen készült

Fotó: Nagy Tibor

Eredményjelző

Női kosárlabda Nemzeti Liga, felsőházi rájátszás, 3. kör, 2. mérkőzés:

* a 3. helyért (két győzelemig tartó sorozat): Bukaresti Rapid – Aradi FCC Baschet 63:77 (1-1);

* az 5. helyért (két győzelemig tartó sorozat): Kolojzvári U – Brassói Olimpia 90:69 (1-1);

* a 7. helyért (két győzelemig tartó sorozat): Marosvásárhelyi Sirius – Kézdivásárhelyi KSE 75:79 (0-2).

A három győzelemig tartó bajnoki döntő sorozat harmadik mérkőzését a Konstancai CSM és a Sepsiszentgyörgyi Sepsi SIC között ma játsszák. A Sepsi SIC 2-0-ra vezet. Az 1-1-re álló helyosztó sorozatot pénteken zárulnak.

Csütörtöki tanító bácsi azt a házi feladatot adta nekünk, hogy írjunk fogalmazást a tehetségről, mint teccik látni. De én arra gondoltam, ilyen amatőr fejjel, hogy bizonyára a két, címbe feltett szó egy töről fakad, és akkor meg kell mutatni a dolog, a 'teh' mindkét oldalát. Merthogy valószínűleg ez a szótó. (Ha nem így lenne, vállalom a valódi képzett nyelvészekről való megfedés, elbocsátás és dorgatórium ódiáját.) Utóbb olvastam, hogy a szó töve a 'tesz' – ami ugyancsak az én malmomra hajtja a vizet. Ikerpárja pedig a vesz. Vegyétek tőlem ez írást.

A tehetséget sokféleképpen próbálták megragadni az elméletgyártók, tudósok és akarnak tehetségtelenek, de manapság a Renzulli-féle modell az elfogadott. E szerint a négy fő jellemzője: 1. az átlag feletti általános képességek (pl. képes valaki álmában is fűtőltni vagy gölt rúgni valóságos hálóba igazi világbajnoksági mérkőzésen); 2. átlagot meghaladó speciális képességek (p.o. valaki kívülről megtanulja az Iliász első százhusz sorát, és felmondja, anélkül hogy tudna/beszélni/olvasna ógörögül, illetve értené, hogy mit mond, ráadásul érthetően, és helyes, mi több, hiteles érzelmi töltettel adja elő amúgy mechanikus mondandóját); 3. kreativitás, pl. regényt ír (magát olvastató írásmű), zenét szerez (előadható, élvezhető, mi több megjegyezhető), jépgalotát épít tozódó trópusi nyárban. És végül a negyedik kritériuma a tehetségnek: a feladat iránti elkötelezettség, vagyis kitartóan művel, szorgalmasan alkot, szüntelen fejleszti

A tehetségről és a tehetetlenségről

tehetségét. A fellángoló tehetségek csodálatra méltók, ámulatba ejtenek, de aztán az illető jellemgyengének bizonyul, és visszaél tehetségével, csal, zsarol, elsekélyesedik ezenközben, vagy egészen mással kezd foglalkozni. Például a tehetséges pénzhamisító hirtelen/vagy felsőbb nyomásra a rendőrség bűnüldözési hivatalának szolgálatába áll, és a hamisítók leleplezésén fáradozik. Igaz kitaratóan, mert különben a további dutyi vár rá. (V. ö. Leonardo di Caprio főszereplésével készült amerikai sikerfilmmel. Címét ne kérdezd, mert nem vagyok kiváló emlékezőtehetség, csak átlagos.)

Szögezzük le, a tehetség isteni adomány. Isten mindenütt jelen van, nagylelkű, segítőkész, de valamiért fukarkodik a tehetségadóományozással. Keveseknek adja, és nem ingyért. Keveseknek mér sokat, sokaknak alig vagy semmit. A békés hajlamúak szerint ez így van jól. Ez a világ rendje. Sőt Bözsi néném meg is jegyezné, amúgy visszafordulva a konyhában, a tűzhely mellől, mi lenne, édes fiam, ha mindenki tehetséges lenne? Nem lehetne élni. Nem volna kit szidni, nem kellenének iskolák, egyetemek, mert a tehetség mindenképpen utat tör. Például, teszem hozzá én, aki szeretem kiforgatni a szavakat, a tél roppant tehetséges: minden tavaszig feltöri az utakat és az utcák aszfaltburkolatát, és aztán őszig mind fol-

Csütörtöki kimenő
– Sebestyén Mihály rovata –

tozza a közútkezelő vagy a városi tanács erre habilitált cége. Viszont nagyfokú tehetetlenségről tesz tanúbizonyságot az az országvezetés (minisztérium, főhivatal), amely képtelen olyan céget találni, olyan vállalkozóval szerződést kötni, aki/amely az autópályákat vagy azok egy nyúlfarknyi szakaszát időben (határidőre) kifogástalanul elkészíti, átadja, és 10 éves garanciát vállal a munkájáért.

Az östehetségek azok, akik amúgy a semmiből jönnek, ámulatba ejtik addig rejtőző tehetségükkel a környezetüket, majd nagyobb nyilvánosságot kapva az egész világot vagy annak európai, amerikai, ázsiai szegletét. (Vö. tehetségkutató, -gondozás, nálunk a múlt század húszas éveitől.) Az östehetséget rendszerint felkarolják, bevetik az oktatás örölő garatjába, és kijön – ha kitart – az átlagosnál tehetségesebb találat. (Amúgy pénz volt az ókorban, amellyel sáfarkodtak, hogy bibliásan fejezzem ki magam. Ritka tehetséges írók voltak azok, akik a szentírást papírra, papiruszra, pergamenre vetették, mások, névtelen lektorok és prédikátorok, alpróféták és egyéb irodalomszéli segédnépek csak csiszolták, korrekúrázták – a tehetség csodálatra méltó adománya az első megfogalmazóké, a négy evangélistáé vagy Dávid királyé.)

Lehet faragni tuskóból tehetséget? Ez a

pedagógia egyik örök kérdése. A tehetséges pedagógus vállalkozik erre, bizakodik, a szkeptikus elvégzi feladatát, de tudja, minden hiába, nyugodtan alszik, másnap is bemegy a tehetségképzőbe, de a tuskó aznapra betegget jelent. Maradnak a többiek, akik nem akarnak mást, csak egy árva diplomát, és valahogy a végén mindig elrendeződnek, elboldogulnak. (Vagy kudarcot vallanak. Az iskola mossa kezeit. Mi mást tehetne?)

Na és a tehetetlenséggel hogyan állunk? – teszi fel a kérdést a címmel várakozást ébresztő, feleletet váró olvasó. Született tehetetlen nincs. Szögezzük le. Vannak pechvogelek (szerencsétlen balkezes fickók, fickák), vannak önsorsrontók, rossz körülmények között élők, akiknél senki semmit fel nem ismert, olykor még a saját anyja sem ismer rá. Vannak elveszettek és elvegyültni vágyók, akik irtóznak a nyilvánosságtól. Tehetetlen lehet egy városvezetés, amely nem talál a személtelhordáshoz megfelelő, kitartó (nem kitartott) partnert, amely nem tud parkolóhelyet teremteni a növekvő gépkocsitömegnek, amely nem bírja a polgárok egészségének bizalmát, amely a tehetségtelenek és önjelölt zsenik hálójában vergődik, amely a kultúrát tehernek tartja, és a tehetségeket külföldre toloncolja, üldözi ki. Tehetetlen volt a csaó korszak utolsó szakasza, amit a tehetetlenség, vér- és sörszomjas szeku sem tudott összetartani, a rendszerváltást megakadályozni.

A vásárhelyi nem tehető állapotokra csupán Nagy László gyönyörű versének címparfrázisa illik: Ki viszi el a szemetet?

Újjáépítik a kapcsolatokat

Útra kelt a Mamut

Múlt héten indult útjára Kolozsvárról a Magyar Unitárius Egyház ifjúsági szervezete, az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) idei felmérő, kapcsolatépítő és népszerűsítő körútja, a Mamut, amely az unitárius fiatalokat célozza meg, és két napra megyénket is érintette.

Gligor Róbert László

Csütörtökön délelőtt indult Kolozsvárról az ODFIE karavánja, hogy vasárnapig bejárja Erdély unitáriusok lakta településeit, több száz fiatallal létesítsen kapcsolatot. A körút célja, hogy felmérje, működtetnek-e egyleteket a fiatalok, azok aktívak-e, és amennyiben valahol nincs ifjúsági egylet, de van rá hajlandóság, ott segítsenek a megalakításban. Ugyanakkor népszerűsítik a szervezet programjait, és buzdítják a fiatalokat, hogy bekapcsolódjanak nemcsak az egylet életébe és

tevékenységeibe, hanem az egyházba is – tudtuk meg Lőrinczi Zsófiától, az ODFIE belkapcsolati alelnökétől.

Az idei körútra három kisbusszal indult el a 27 fiatalból, többnyire középiskolásokból álló csapat. Csütörtök délelőtt a Kolozs megyei településeket célozták meg, délután már Maros megyében voltak: Szabéd, Dicsőszentmárton, Küküllődombó, Ádámos, Désfalva, Szőkefalva, Magyarsáros, Marosvásárhely, Maroszentgyörgy és Székelykál fiataljaihoz fordultak, pénteken pedig Bözöd, Magyarzsákos, Rava, Nyárádszereda, Jobbágyfalva, Nyárádszentmárton, Csíkfalva, Szentgerice, Szentháromság, Pipe, Szászánás, Segesvár és Szováta került sorra, majd Hargita és Kovászna megye települései.

Restart!

A körút azért is aktuális, mert a koronavírus-világjárvány alatt nagy lett a szakadék a fiatalok és az

ODFIE között. A jelenlegi elnökséget tavaly március 5-én választották meg, az elmúlt egy év azzal telt el, hogy újraindítsák azokat a kapcsolatokat és azt a rendszert, amelyet az elmúlt 123 esztendőben felépítettek. Ez a munka a vártnál nehezebben indult, mert amíg a világjárvány előtt közel 130 egylet létezett Erdélyben, ma alig van 50. Ennek főként az az oka, hogy az a nemzedék, amely a járvány éveitől kezdve elvándorolt, időközben már egyetemista lett, és részben elköltözött az adott településről, a mostani nemzedékkel pedig ismét ki kell építeni a kapcsolatokat, hogy tudják, mi az ODFIE, mi a tevékenysége, és hogy a fiatalokért létezik. Az elmúlt évben a Mamut-körút során 347 fiatallal találkoztak, sok központi munkatársra tettek szert, és úgy vélik, hogy a következő egy-két év alatt elérik ismét azt a létszámot, amellyel régebb is számolni tudott az egylet.

Az ODFIE-nek idén 13 országos

rendezvénye van: 46. alkalommal rendezik meg az unitárius ifjúsági konferenciát, ezt egy kissé másként, mert nem előadókat hívnak, hanem a fiataloknak adnak lehetőséget, továbbá negyedszer kerül sor az ArtZ ösztéművészeti fesztiválra, amely tíz művészeti ágban várja a fiatalokat, és idén is megszervezik a népszerű egyleti sportolimpiát, az Omnimot. A napokban elindult a jelentkezési időszak az Év Egylete vetélkedőre, amelynek fődíja 1500 lej és az év végi ODFIE-gálán való részvétel, míg a 14-15 éves korosztálynak új rendezvényt hoztak létre, az Odfiokát – részletezte a szervezet munkájának idej irányvonalait Lőrinczi Zsófia.

Remélik a folytatást

A Kolozs megyei fiatal szervezeteknek három különböző forgatókönyv volt a tarsolyukban, ebből a legmegfelelőbbet vehették elő, attól függően, hogy hol milyen korosztályal találkoztak. Első lépésben felmérték, hogy milyen ismereteik vannak a helyi fiataloknak az ODFIE-ről, bemutatták a szervezetet, majd azt vették számba, hogy a fiatalok voltak-e már különböző rendezvényeken, és milyen tapasztalataik vannak. Ezt követően több ismerkedési, csapatépítő, majd levelező játékokra került sor, végül a szer-

vezet idej rendezvényeit népszerűsítették, és emléklapot adtak át.

Lapunk az első Maros megyei találkozón érte el a körút egyik csapatát. Szabédon kéttucatnyi fiatal gyűlt össze a parókián, ami kivételesen szép eredmény, hiszen falusi viszonylatban sajnos már csak néhány fiatal jelenik meg az ilyen találkozókra.

Jenei Sándor Levente lelkésztől megtudtuk: az első hívó szóra a megszólított 30 fiatalból 23 meg is jelent, és élvezték is a lényegretörő és eredményes rendezvényt. A szabédi fiatalok egyleti élete is sajnos csak időszakosnak mondható, inkább csak egy-egy eseményre gyűlnek össze. A világjárvány elszigetelte egymástól az embereket, s nemcsak a felnőttek, hanem már a fiatalok sorában is megjelennek a klikkek, ezért már egyre nehezebben lehet őket összefogni. Az egyleti munka eredményessége egy-egy generáció hozzáállásától függ, ezért időről időre minden munkát újra kell kezdeni. Ezért is nagyon örül, hogy ezen a rendezvényen ennyi fiatal vett részt, és reméli, hogy ez nemcsak fellángolás volt, hanem lesz folytatása is – értékelte a lelkész, miközben a Rüksinémán élő egyetlen unitárius család két gyermekét szállította haza a találkozótól.

Szabédon kéttucatnyi fiatal jelent meg, ami falusi viszonylatban igen szép szám

Fotó: Gligor Róbert László

Kulturális és pénzügyi vetélkedő az Elektromos líceumban

Április 28-án a marosvásárhelyi Elektromos Technológiai Líceumban tartják meg a kulturális és pénzügyi-számvetési vetélkedő megyei szakaszát. A verseny célja felkelteni az érdeklődést és motiválni a műszaki-alkalmazói terület iránt érdeklődő középiskolás diákokat a minőségi pénzügyi-könyvelői oktatás és egy olyan szakma iránt, amely képes válaszolni a munkaerőpiac és a digitális kor új kihívásaira.

A versenyt a technológiai területen, szolgáltatási szakon, gazdasági technikus szakképesítésű XI. osztályos középiskolások számára szervezi a Maros Megyei Tanfelügyelőség, a Romániai Számvetési-Gazdasági Szakértők és Okleveles Könyvelők Testületének Maros megyei kirendeltsége, a Megyei Tanácsok Országos Szövetsége és a Maros Megyei Tanács támogatásával.

Az országos szakaszt ez év június 17-én a bukaresti Virgil Madgearu Kereskedelmi Főgimnáziumban tartják meg.

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

TÖBB MINT 30 éves régiséggel rendelkező **VILLAMOS PROFILÚ KFT.** MÉRNÖKÖKET alkalmaz. Önéletrajzokat várunk az office@napa.ro e-mail-címre. (67170-I)

VILLANYSZERELÉST vállalkoz Marosvásárhelyen. Tel. 0770-515-098. (67232-I)

A **maroszentgyörgyi GASTROMETAL** magáncég **HEGESZTŐT** és **SEGÉDMUNKÁSOKAT** alkalmaz. Érdeklődni a következő telefonszámon lehet: 0728-328-884, az [önéletrajzokat a jobs@gastrometal.ro](mailto:jobs@gastrometal.ro) e-mail-címre várják. (67217-I)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

MINDENFÉLE

VÁLLALUNK: tetőjavítást, meszelést, festést, szigetelést, laminált padló lerakását, bármilyen kisebb javítást. Tel. 0756-596-889, Szilárd. (19366-I)

VÁLLALUNK tetőjavítást, cserépforgatást, vaskapuhegesztést és bármilyen építkezési munkát (saját anyagból is). Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. Tel. 0725-147-052, Balázs. (19338)

KÉSZÍTÜNK bármilyen típusú háztetőt, vállalkoz kisebb tetőjavítást, hidroizolációt kartonból vagy poliészterből, és meszelést. Nyugdíjasoknak 10% kedvezmény. Tel. 0758-639-258. (19367-I)

VÁLLALUNK bármilyen építkezési munkát. 18% kedvezmény nyugdíjasoknak. Mindenféle építkezési anyaggal rendelkezünk. Tel. 0725-147-052, Csaba. (19339)

FESTÉST, kőművesmunkát, csempézést, parketézést stb. vállalkoz. Tel. 0771-393-848. (19391)

SZAKEMBER vállal bármilyen építkezési munkát, javítást. Anyagot biztosítunk. Tel. 0725-147-095, István. (19338)

TAPASZTALT nő takarítást vállal. Tel. 0748-011-119. (19425)

MEGEMLÉKEZÉS

Nyugszik a szív, mely értünk dobogott, pihen a kéz, mely értünk dolgozott. Elment tőlünk, mint a lenyugvó nap, de szívünkben él, és örökké ott is marad.

Fájó szívvel emlékezünk április 20-án **KISS MÁRTONRA** halálának 9. évfordulóján.

Emlékét örökké szívünkben őrizzük. Szerettei. (19353)

„Nem múlnak ők el,
kik szívünkben élnek,
Hiába szállnak árnyak,
álmok, évek.”

(Juhász Gyula)

Szomorú szívvel emlékezünk

VIOLA MARGITRA

halálának 5. évfordulóján.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Szerettei. (19417-I)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a nagyon szeretett feleség, édesanya, nagymama, anyós, testvér, sógornő, nagynéni, anyatárs, rokon, munkatárs, jó barát, jó szomszéd,

MÁDÁRÁŠAN JUDITH

szül. Biró

a Vajdaszentiványi Polgármesteri Hivatal alkalmazottja, marosvásárhelyi lakos, hirtelen jött, kegyetlen betegség után, 57. évében megszűnt élni.

A virrasztás április 20-án, csütörtökön 18 órakor lesz a Vili temetkezési központban (maroszentgyörgyi új temető).

Temetése református egyházi szertartás szerint április 21-én, pénteken 13 órakor lesz a Vili temetkezési központban, ezt követően a vajdaszentiványi ortodox temetőben lesz elhantolva.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

A gyászoló család. (19418-I)

RÉSZVÉTNYLIVÁNÍTÁS

Fájó szívvel emlékezünk április 20-án a marosvásárhelyi id. **KINDA ISTVÁNRA** halálának 7. évfordulóján.

Emlékét szeretettel őrzik menyé és családja. (19388-I)

Őszinte részvételünk Koman Katerina munkatársunknak és családjának, együttérzünk vele szeretett **ÉDESANYJA** elvesztése okozta gyászában. A **MOGYE** Gyógyszerészeti Kémia Tanszék munkaközössége. (19407-I)

Mélyen együttérzünk **Mádárásan Dumitruval (Miti)** és családjával a szeretett **FELESÉG** és **ÉDESANYA** elhunyt okozta mély fájdalomukban. Őszinte részvételünket fejezzük ki a gyászoló családnak. **Barabás Tibor** és családja. (19418-I)

Egy váratlan perc alatt elszállt életed, itthagytál minket, akik téged nagyon szerettek. Hirtelen halálod megtörte szívünket, míg a földön élünk, nem feledünk téged. Szomorú szívvel emlékezünk április 20-án drága jó édesanyánkra, özv. **CZIBALMOS GIZELLÁRA** halálának 11. évfordulóján. Emlékét szeretettel őrzik szerettei. Nyugodj békében, te drága lélek! (19419-I)

Közlemény

Soós Zoltán polgármester kezdeményezésére április 18-án összehívták a vészhelyzeti bizottságot. Az ülésen a polgármester felhatalmazást kapott arra, hogy a háztartási hulladékgyűjtési szolgáltatás megszűnése miatt kialakult sürgősségi helyzet megoldása érdekében hozzon meg minden szükséges intézkedést.

Az ADI ECOLECT mindmáig nem tudta megoldani a helyzetet, így április 4-e óta Marosvásárhely és a 2. zóna többi települése egyaránt szolgáltató nélkül maradt, miután a Brantner Veres Rt. nem volt hajlandó folytatni a hulladékgyűjtési szolgáltatást a szerződés felmondását követő 90 nap után. Az önkormányzat arra kéri az ADI ECOLECT-et, hogy sürgősen tegyen intézkedéseket a 2. zóna hulladékgazdálkodási szerződésének mielőbbi odaítélésének érdekében, valamint oldja meg a közterületen felgyűlt több mint 2300 tonna hulladék összegyűjtését.

Ezzel kapcsolatban 18-án délután azonnali tanácsulésen fogadták el a Soós Zoltán polgármester által előterjesztett határozattervezetet, mely az ADI Ecolectet bízza meg a hulladékgyűjtési szolgáltatásokra vonatkozó átmeneti szerződések megkötésével, amíg a 2. zónában új szolgáltatót nem választanak. A határozat jogi alapja a 2006/101-es újrakihirdetett törvény 14. cikkelyének 2. bekezdése.

A bel- és külkapcsolati osztály

MCA Health Care
ORVOSI LABORÁTORIUM

www.health-care.ro Tel/fax: 0365-882747
Marosvásárhely, Tulipán utca 25. szám

TÁJÉKOZTATÓ

Tisztelt páciensek, tájékoztatjuk Önöket, hogy Marosvásárhelyen, a Tulipán utca 25. szám alatt működő MCA Health Care orvosi laboratórium rendelkezik a Maros megyei egészségbiztosítási pénztári alaptól származó összeggel áprilisra ártámogatott (ingyenes) orvosi analízisek elvégzésére. Ehhez szükséges küldőpapír a családorvostól/szakorvostól.

Az érdekelteket kérjük, hogy előjegyzés érdekében hívják a 0365-882-747-es telefonszámot hétfőtől péntekig 7–19 óra között.

A Somostetőn járók figyelmébe

Április 10-én éjjel a Somostetőn és az állatkert területén gyakran megforduló medvecs család három tagja közül kettőt (egy nőt és egy bocsot) befogtak.

Nehéz volt, de a Kakas vadászegyesületnek a beavatkozó csapattal együtt sikerült befogni az állatokat.

Bár a csapatok éjszaka járőröznek, a második bocsot még mindig nem sikerült befogni, és továbbra is meg-megjelenik a Somostető területén táplálkozni, a családját keresni.

Kérjük a lakosságot, hogy a befogási és áttelepítési eljárás befejezéséig kerüljék a Soma futópályájának használatát, különösen az esti és éjszakai órákban.

Amennyiben látják az állatot, kérjük, hívják a 112-es egység segélyhívó számot.

Köszönjük megértésüket!

A bel- és külkapcsolati osztály

AKKOR SZÉP AZ ERDŐ, MIKOR ZÖLD

A MAROSVÁSÁRHELYI NASUGÁR NÉPTÁNCÉGYÜTTES
ÉS A SOPRONI PENDELYES NÉPTÁNCÉGYÜTTES GÁLAMŰSORA

2023.04.21. - MAROS MŰVÉSZEGYÜTTES ELŐADÓTERME

Akkor szép az erdő, mikor zöld címmel rendkívüli gálaműsort tart a marosvásárhelyi Napsugár néptáncgyűttes és a soproni Pendelyes néptáncgyűttes április 21-én 19 órai kezdettel a Maros Művészgyűttes előadótermében.

A folklóadásra Gálfalvi Rebeka Evelin, valamint Szabados Aletta énekelnek az Üver zenekar kíséretében. Műsoron székelyföldi, nyárádmonti, kalotaszegi, vajdaszentiványi, dél-alföldi, rábaközi és kalocsai táncok. A belépés ingyenes.

KEDVEZMÉNY!

Marosvásárhely (Központ)
P-ța Mărășești, Nr. 21.
0733 553 976

Marosvásárhely (Tudor)
B-dul 1. Dec. 1918, Nr. 126.
0755 088 379

Medgyes
Str. Pompierilor Nr. 4.
0735 830 678

Nyárádszereda
Str. Pompierilor Nr. 1.
0733 553 973

Segesvár
Str. Mihai Viteazu Nr. 40
0770 810 855

Szászrégen (Cardinal)
Str. Cardinal Alexandru Todea, Nr. 25/A
0728 908 856

Szászrégen (Libertății)
B-dul Libertății, Nr. 12/2
0733 553 971

Marosludas
Str. B-dul 1 Dec. 1918. Nr. 7
0735 786 853

Torda
Str. Mihai Viteazu Nr. 2
0729 069 548

Dicsőszentmárton
Str. Victoriei Nr. 21
0736 386 353

<http://www.doraoptics.ro/>

Szemüvegvásárlás esetén
AJÁNDÉK
dioptriás napszemüveg-
lencse!

Főjavítás a szászrégeni vízüzemnél

Tájékoztatjuk a fogyasztókat, hogy a szászrégeni víz-üzemnél végzendő főjavítás miatt **április 20-án este 10 órától másnap reggel 6 óráig** (becsült időpont) alacsonyabb lesz a víznyomás a következő településeken:

- Szászrégen;
- Görgényoroszfalu, Petele, Alsóbölkény, Gernyeszeg, Vajdaszentivány, Beresztelke, Tekeújfal, Bátos, Marosfelfalu, Alsóidecs, Faragó.

Felhívjuk fogyasztóink figyelmét, hogy a nyomásváltozás következtében előfordulhat, hogy a vízcsapokból zavaros víz fog folyni a vezetékbeli kimosódó lerakódások miatt.

Azt tanácsoljuk, hogy ameddig a víz letisztul, csak háztartási célokra használják. Elnézésüket kérjük a kellemetlenségért. Köszönjük megértésüket.

Az AQUASERV RT. szászrégeni kirendeltsége

Kirándulás CARP-tagok részére

A Marosvásárhelyi Nyugdíjasok Önszegélyző Pénztára – Bolyai tér 36. szám – értesíti tagjait, hogy május 15–17. között kirándulást szervez Suceavára.

Bővebb tájékoztatás az egyesület székhelyén, a Facebook-oldalon, illetve a 0265/262-651-es telefonszámon.

A vezetőség

**TRUNKÓ BARNABÁS
és mások írásaiból:**

KÉSZ KABARÉ!
zenés kabaré 2 részben

Szereplők:

NYERTES Zsuzsa **HELLER Tamás** **VALLER Gabriella** **BODOR Géza**

MAROSVÁSÁRHELY
2023. április 24., 19⁰⁰ óra
Kulturpalota

Jegyek elővételeiben a Kulturpalota jegyirodájában vásárolhatók.

Spălătorie și detailing auto

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió

Marosvásárhely **88.0**

Segesvár **104.3**

Szászrégen **94.7**

Szováta **102.0**

médiatér

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó	- 118-932	• Emma vendéglő, hidegtálcák készítése	- 0740-083-077
- információ	- 118-800	• Prefektúra	- 0365/404-664
• Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás):	112	• RDS-RCS	- 0265/266-801
• Rendőrség	- 0265/202-305	- Áramszolgáltató vállalat - vidék	- 0365/400-401
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk)	- 0265/210-110	• Delgaz Grid	- 0365/400-404
• Sürgősségi szolgálat: - gyermekeknek	- 0265/210-177	• Aquaserv:	- 0800-500-929
Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal	- 0265/268-330	- hideg víz-csatorna	- 0265/215-702
GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthon gondozó szolgálat, 8–16 óra között:	0736-883-110	- közönségszolgálat	- 0265/208-888
• Optika-Optofarm	- 0265/212-304	- központ	- 0265/208-800
- 0265/312 436	- 0265/250-120	• Fogyasztóvédelmi hivatal	- 08008 208-888
- 0265/263 351	- 0265/263 351	- Vasútállomás	- 0265/254-625
• Optolens szemsebészet	- 0265/250-344	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás	- 0265/236-284
• Marmed	- 0756-468-658	Nemzetközi halottszállítás	- 0265/215-119
járobeteg-rendelő:	- 0729-024-380	és halottszállítás	- 0744-282-710
Labor	- 0751-114-307	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)	- 0265/263-865
e-mail: marmed@marmed.ro, www.marmed.ro		koporsók, kellékek,	- 0745-606-215
• Dora Optics	- 0733-553-976	koszorúk	- 0745-606-269
• Dora Medicals	- 0265/212-971	és halottszállítás	- 0758-047-604
• Radiológia, echográfia		• Maros megyei RMDSZ	- 0265/264-442
Dr. Jeremiás István	- 0265/222- 446		- 0265/262-907

**Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK
rovatnak.
Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es telefonon.**